SOZIOLOGIA

Olatz TIRAPU ARDAIZ

ERRONKA BERRIAK HAUR-HEZKUNTZAN: FAMILIEN PARTE-HARTZEAREN ERAGINA GARAPEN PSIKOLOGIKOAN/ NUEVOS RETOS EN EDUCACION-INFANTIL: INFLUENCIA FAMILIAR Y DESARROLLO PSICOLOGICO

TFG/*GBL* 2013

upna
Universidad Pública de Navarra
Nafarroako Unibertsitate Publikoa
Facultad de Ciencias Humanas y Sociales
Giza eta Gizarte Zientzien Fakultatea

Haur Hezkuntzako Irakasleen Gradua

Haur Hezkuntzako Irakasleen Gradua

Grado en Maestro en Educación Infantil

Gradu Bukaerako Lana
Trabajo Fin de Grado

ERRONKA BERRIAK HAUR- HEZKUNZTAN: FAMILIEN PARTE-HARTZEAREN ERAGINA GARAPEN PSIKOLOGIKOAN/ NUEVOS RETOS EN EDUCACION- INFANTIL: INFLUENCIA FAMILIAR Y DESARROLLO PSICOLOGICO

Olatz TIRAPU ARDAIZ

GIZA ETA GIZARTE ZIENTZIEN FAKULTATEA
FACULTAD DE CIENCIAS HUMANAS Y SOCIALES

NAFARROAKO UNIBERTSITATE PUBLIKOA
UNIVERSIDAD PÚBLICA DE NAVARRA

Ikaslea / Estudiante
Olatz TIRAPU ARDAIZ

Izenburua / Título
Erronka berriak Haur- hezkuntzan: familien parte-hartzearen eragina garapen psikologikoan / Nuevos retos en Educación- infantil: influencia familiar y desarrollo psicológico

Gradu / Grado
Haur Hezkuntzako Irakasleen Gradua / Grado en Maestro en Educación Infantil

Ikastegia / Centro
Giza eta Gizarte Zientzien Fakultatea / Facultad de Ciencias Humanas y Sociales
Nafarroako Unibertsitate Publikoa / Universidad Pública de Navarra

Zuzendaria / Director-a
Olatz MUÑOZ ARRIETA

Saila / Departamento
Soziologia/ Sociología

Ikasturte akademikoa / Curso académico
2012/2013

Seihilekoa / Semestre
Udaberria / Primavera

Hitzaurrea

2007ko urriaren 29ko 1393/2007 Errege Dekretua, 2010eko 861/2010 Errege Dekretuak aldatuak, Gradu ikasketa ofizialei buruzko bere III. kapituluan hau ezartzen du: “ikasketa horien bukaeran, ikasleek Gradu Amaierako Lan bat egin eta defendatu behar dute […] Gradu Amaierako Lanak 6 eta 30 kreditu artean edukiko ditu, ikasketa planaren amaieran egin behar da, eta tituluarekin lotutako gaitasunak eskuratu eta ebaluatu behar ditu”.

Nafarroako Unibertsitate Publikoaren Haur Hezkuntzako Irakaslearen Graduak, ANECAk egiaztatutako tituluaren txostenaren arabera, 12 ECTSko edukia dauka. Abenduaren 27ko ECI/3854/2007 Aginduak, Haur Hezkuntzako irakasle lanetan aritzeko gaitzen duten unibertsitateko titulu ofizialak egiaztatzeko baldintzak ezartzen dituenak arautzen du titulu hau; era subsidiarioan, Unibertsitatearen Gobernu Kontseiluak, 2013ko martxoaren 12ko bileran onetsitako Gradu Amaierako Lanen arautegia aplikatzen da.

ECI/3854/2007 Aginduaren arabera, Haur Hezkuntzako Irakaslearen ikasketa-plan guztiak hiru modulutan egituratzen dira: lehena, oinarrizko prestakuntzaz arduratzen da, eduki sozio-psiko-pedagokikoak garatzeko; bigarrena, didaktikoa eta dizplinakoa da, eta diziplinen didaktika biltzen du; azkenik, Practicum daukagu, zeinean graduko ikasleek eskola praktiketan lortu behar dituzten gaitasunak deskribatzen baitira. Azken modulu honetan dago Gradu Amaierako Lana, irakaskuntza guztien bidez lortutako gaitasun guztiak islatu behar dituena. Azkenik, ECI/3854/2007 Aginduak ez duenez zehazten gradua lortzeko beharrezkoak diren 240 ECTSak nola banatu behar diren, unibertsitateek ahalmena daukate kreditu kopuru bat zehazteko, aukerako irakasgaiak ezarriz, gehienetan.

Beraz, ECI/3854/2007 Agindua betez, beharrezkoa da ikasleak, Gradu Amaierako Lanean, erakus dezan gaitasunak dituela hiru moduluetan, hots, oinarrizko prestakuntzan, didaktikan eta diziplinan, eta Practicumean, horiek eskatzen baitira Haur Hezkuntzako Irakasle aritzeko gaitzen duten unibertsitateko titulu ofizial guztietan.

Lan honetan, oinarrizko prestakuntzako moduluak familiaren eta haur hezkuntzako irakaslearen arteko harreman eta elkarlana lantzeko bidea eman du. Horretarako, oinarri psikologikoak eta hezkuntza erakundeak ikasgaietan landutako zenbait gai erabili ditut. Hauen bidez, nire lanaren hasierako teoriaren alor batzuk osatzea lortu dut.

Didaktika eta diziplinako moduluetako batean ikasitako lan metodologia erabili dut nire lanean, jorratu dudan gaiarekin zerikusia duela uste dudalako eta planteatzen dudanarekin lotura duela pentsatzen dudalako. Plastikaren didaktika ikasgaian, proiektuen bidezko lana nola egiten den ikusi ahal izan genuen eta horri esker nire lanean haurrekin gela barruan lan egiteko metodo bezala azaldu dut.

Halaber, Practicum modulua, alde batetik lanaren garapenean islatuta azaltzen da, proiektuen bidezko lana nola egiten den ikusi ahal izan dudalako eta izan dudan esperientziari esker horren inguruko azalpena egin ahal izan dudalako. Beste aldetik, lanean egin dudan atal praktikoan, nire praktika-aldian ikusi dudanari esker ondorio ezberdinak ateratzeko aukera izan dut.

Beste alde batetik, ECI/3854/2007 Aginduak ezartzen du, Gradua amaitzerako, ikasleek gaztelaniazko C1 maila eskuratuta behar dutela. Horregatik, hizkuntza gaitasun hau erakusteko, hizkuntza honetan idatziko dira aurrekariak eta helburuak, eta “BBBBBBB” atalak (idatzi lanaren tituluak), baita hurrengo atalean aipatzen den laburpen derrigorrezkoa ere.

Laburpena

Lan honetan, gaur egungo gizartean haurrek jasotzen duten hezkuntzak duen garrantzia aztertu dut. Txikiek jasotzen duten hezkuntza horretan bi instituzio garrantzitsuak hartzen dute bereziki parte: familia eta eskola. Bi instituzio hauen elkarlana beharrezkoa da haurren garapen, ikaskuntza eta sozializazioa eman dadin. Horretarako, familiaren inplikazioa eta parte-hartzea eskola eremuan eta bereziki seme- alaben ikasgelaren barruan, oso garrantzitsua eta lagungarria izango da. Irakasleak betetzen duen paperak ere eragin handia dauka gurasoen aldetik eman daitekeen inplikazio eta parte-hartzean, honen lan egiteko moduak gehiago edo gutxiago ahalbidetuko duelako. Haur hezkuntzan lan egiteko teoria pedagogiko ezberdinak aurki daitezke, hala nola, Loris Malaguzzi, Maria Montesori eta Rudolf Steinerrenak. Hauek, gurasoen eta eskolaren elkarlana ahalbidetzen dute. Irakasleak teoria horiek jarraituz eta proiektuen metodoaren bidez lan eginez haurren, gurasoen eta irakaslearen artean harremana sendotu eta guztion parte-hartzea eta inplikazioa ematen da. Gai hauen inguruan, Iruñeko ikastetxe bateko 3 urteko haurren gurasoen eta irakasleen iritziak zeintzuk diren jakin nahi izan dut.

Hitz gakoak: familia; inplikazioa; parte-hartzea; elkarlana; eskola.

Resumen

Mediante este trabajo he analizado la importancia que tiene la educación que los niños reciben hoy en día. En la educación que reciben los pequeños y las pequeñas participan dos importantes instituciones: la familia y la escuela. El trabajo común de estas dos instituciones es necesario para ayudar al desarrollo, aprendizaje y socialización de los niños y las niñas. Para ello, la implicación y participación de la familia en el ámbito escolar y en especial en el aula de los hijos y las hijas, es de gran importancia y ayuda. El papel que cumple el profesor o la profesora, también influye mucho, ya que la manera de trabajar de este o esta facilitara más o menos la implicación y la participación. En educación infantil encontramos diferentes teorías pedagógicas que podemos emplear a la hora de trabajar como las de Loris Malaguzzi,

Maria Montessori y Rudolf Steiner. Estas, facilitan el trabajo común entre la familia y la escuela. El profesor o la profesora siguiendo esas teorías y trabajando por proyectos, ayuda a fortalecer la relación entre alumnos, padres, madres y educadores y a que se dé una mayor implicación y participación por parte de todos. En este trabajo, he querido saber la opinión que tienen sobre estos temas los profesores y las profesoras y los padres y las madres de niños y niñas de 3 años de una escuela de Pamplona.

Palabras clave: familia; implicación; participación; trabajo colectivo; escuela.

Abstract

In this work, I have analysed the importance of education in children today. In education children receive are involved two important institutions: school and family. Common work between these two institutions is necessary to assist the development, learning and socialization of children. Because of that, the involvement and participation of the family is important and helpful in the classroom. The methodology used by the teacher will have a big influence in the involvement and participation of parents. In infant education we can used different pedagogical theories, for example the methods of Loris Malaguzzi, Maria Montessori and Rudolf Steiner. This way the work between the family and school is easier. Based on these theories and in work by projects, the relationship between parents, students and the teacher will be stronger. That is going to help in involvement and participation. In this work I wanted to know different opinion about these subjects of parents and teachers from a school in Pamplona.

Keywords: family; school; implication; participation; collective work.

Aurkibidea

Sarrera	1
1. Aurrekariak eta helburuak/ Antecedentes y objetivos	3
2. Marko teorikoa	7
2.1. Zer da familia	7
2.2. Aldaketa soziologikoak eta familia	8
2.3. Familia ereduak	10
2.3.1. Familia nuklear funtzionala	11
2.3.2. Familia hedatu edo konplexua	12
2.3.3. Guraso bakarreko familiak	12
2.3.4. Familia berreraikiak	12
2.3.5. Adopzio familiarrak	13
2.3.6. Harrera familiak	14
2.3.7. Sexu bereko pertsonez osatutako familia homoparentalak	15
2.3.8. Ugalketa lagunduaren bidez jaiotako umeen familiak	16
2.3.9. Subrogazioaren bidez sortutako familiak	16
2.3.10. Etorkinen familia aniztasuna	17
2.3.11. Izatezko bikoteak	17
2.3.12. Pertsona bakarreko guneak	17
2.3.13. Seme- alabarik gabeko guneak	18
2.4. Gizonaren papera gizarte garaikidean	18
2.5. Haur hezkuntzako didaktika	19
2.5.1. Haur hezkuntzako metodologia eta familiaren inplikazioa	21
2.6. Haurraren garapena Haur Hezkuntzan	25
2.6.1. Nortasuna	25
2.6.2. Autoestimua	31
2.6.3. Adierazpen emozionala	32
2.6.4. Garapen soziala	34
2.6.5. Mintzairaren garapena	35
2.6.5.1. Garapen fonologikoa	35
2.6.5.2. Berbategia eta gramatikaren garapena	36
3. Garapena eta gurasoen parte-hartzea eskolan	39
3.1. Eskolan haur hezkuntzan proiektuen bidez lan egitea eta gurasoen parte-hartzea	39
3.1.1. Gai orokorren inguruko proiektuak	41
3.1.2. Proiektu pertsonalak	42
3.2. Hezkuntzaren estiloak familiaren arabera eta hauen inplikazioa	45
3.2.1. Estilo demokratikoa	46
3.2.2. Estilo autoritarioa	46
3.2.3. Estilo permisiboa	47
3.2.4. Estilo indiferentea	47
3.3. Gurasoak eta inplikazioa	49
3.4. Eskola eta familiaren arteko harremanak	53
4. Atal praktikoa / Apartado teórico	57
4.1. Metodología del estudio cuantitativo	57

4.2. Descripción y análisis de resultados	58
4.3. Descripción y análisis de resultados	64
4.4. Comparación de resultados	68
5. Ondorioak /Conclusiones	71
6. Erreferentziak	75
7. Eranskinak	77
Eranskina I	77
Eranskina II	81

SARRERA

Familia eta eskola, haurren hezkuntzan elkarrekin lan egin behar duten bi instituzio dira. Lan honen bidez, aipatutako bi instituzio hauen artean ematen den harremana ikusi eta aztertu nahi dugu. Gurasoek beraien seme- alaben geletan duten inplikazioa eta parte hartzea ematen den ikustea. Gizonak gaur egungo gizartean izan dituen aldaketak eta horrek zerk eragin dituen ezagutzea ere interesgarria ikusi dugu.

Helburu horiek lortzeko, zenbait gaien azterketa teorikoa egingo dugu. Alde batetik, familia zer den ikusi nahi dugu. Honen inguruan definizio asko eman dira urtetan zehar, beraz, gaur egungo gizartearekin bat datozena edo hobekien azaltzen duena aukeratuko dugu. Horrekin batera, familiak urteetan gizartean izan dituen aldaketak eta sortu diren familia mota ezberdinak aztertuko ditugu. Gizonak azken urteetan aldaketa nabariak jasan behar izan ditu, beraz, aldaketa horiek eta horien arrazoiak zeintzuk izan diren azaltzen saiatuko gara. Eskolaren paperak, esan bezala, paper garrantzitsua du gurasoen inplikazio eta parte- hartzea eragiteko momentuan, baina bereziki gela barruan irakasleak lan egiteko moduak lagunduko du aipatutako inplikazio eta parte- hartzean. Lan egiteko modu horren garrantzia adierazteko, Loris Malaguzzi, Maria Montessori eta Rudolf Steiner adituek proposatutako metodoak azalduko ditugu. Honetan guztian haurren izaerak ere eragina izan dezake gurasoen presentzian. Horregatik, haurrengan ematen diren garapen ezberdinak azalduko ditugu.

Atal teoriko hori ikusi ondoren, gurasoek eskolan duten parte- hartzea eta inplikazioa zeren araberakoa izan daitekeen azalduko dugu. Haurren gela barruan gurasoen interbentzioa emateko, irakasleak lan metodo egokiak erabili behar dituela uste dugu eta horregatik proiektuen bidezko lana nola ematen den azalduko dugu. Hauen bidez gurasoen parte- hartze eta inplikazioa bultzatzen denaren ustea dugu. Gurasoek haurrak hezteko aurrera eraman ditzaketen estilo desberdinak aztertuko ditugu eta horien inguruko balorapen txikia egingo dugu, horiek gurasoen parte-hartze eta inplikazioan duten eragina azaltzen saiatuz. Horrekin guztiarekin, eskola eta familiaren arteko harremanak gaur egun nolakoak diren aipatuko ditugu.

Gero, lan honen atal praktikoari emango diogu hasiera. 3 urteko haurren gurasoen eta haur hezkuntzako irakasleen iritziak jakiteko, Iruñeko ikastola publiko batean inkesta batzuk egin ditugu eta horietatik ateratako datuak aztertu ditugu. Alde batetik gurasoen erantzunak aztertu ditugu eta bestetik, irakasleek emandakoak. Ondoren, bien arteko konparaketa txikia egin dugu, kointzidentziak eta ezberdintasunak ikusi ahal izateko.

Azkenik, lan honetan guztiak jasotako informazioa aztertuta, atera ditugun ondorioak azaldu ditugu.

1. AURREKARIAK ETA HELBURUAH/ ANTECEDENTES Y OBJETIVOS

Antecedentes

Vivimos en un mundo en el que constantemente se dan cambios sociales. En cuestión de pocas décadas el estilo de vida de las personas, los roles asignados a hombres y mujeres, la participación social y las metodologías educativas han sufrido importantes cambios.

Estos cambios han tenido una clara repercusión en la institución social más importante y esencial desde que nacemos: la familia. Esta institución es la primera de la que formamos parte y la que mayor relevancia tiene a la hora de aprender a relacionarnos con otras personas y en la manera en la que empezamos a ver el mundo. De ella recibimos los primeros conocimientos y las herramientas de comunicación que utilizaremos a lo largo de nuestra vida.

Siendo consciente de la importancia de esta institución básica, me pregunto cómo de complejo y extenso será el concepto de la familia y con qué distintos tipos de familia me encontrare. Imagino que hoy en día los cambios que está teniendo esta sociedad afectaran directamente a los ya mencionados tipos de familia, puesto que nos encontraremos con numerosos cambios en comparación con la familia tradicional que hemos conocido siempre. Pienso que los roles dentro de las diferentes familias también han sufrido alteraciones, por lo que adaptarse a nuevas situaciones habrá costado bastante a muchas personas.

Al ir creciendo, nos vamos encontrando con distintas instituciones de las que iremos formando parte. Ente ellas, la escuela será la que a la vez que la familia, marcara nuestras señas de identidad y condicionara la manera de entender el mundo.

La relación entre estas dos instituciones es fundamental. Ambas tienen objetivos en común, como son educar a los niños teniendo en cuenta y respetando sus posibilidades; ayudarlos ante cualquier problema que les pueda surgir ya sea físico, mental o personal; intentar que se integren en la sociedad de hoy en día siendo respetados y sabiendo respetar a los demás; etcétera. Por todo ello, el trabajo y la relación conjunta de estas dos instituciones debe ser estrecha y continúa. En mi opinión, deben ayudarse e informarse mutuamente para poder ayudar en el

aprendizaje y desarrollo le los niños y las niñas. Creo que estos deben saber que tanto sus familias como sus educadores están en continuo contacto para que se den cuenta de la unión que hay entre ellos. Los niños y las niñas no deben pensar que estas instituciones funcionan por separado y que no tienen nada que ver entre ellas. Con todo esto, me pregunto si los padres y las madres de los niños ven necesaria esta relación escuela- familia y si creen que influye en los niños que dicha relación se dé o no.

Objetivos

Así me planteo: ¿Hasta qué punto toman parte dentro del aula los padres y las madres?¿Tiene que ver la educación que reciben los niños y las niñas en casa a la hora de la implicación de los padres y las madres dentro del aula de sus hijos e hijas?

Mi estudio se va a centrar en el análisis de la participación e implicación de la familia en la escuela y la relación que deben mantener estas dos instituciones adaptándose a las necesidades de la sociedad actual. Me basaré en el punto de vista de los padres, madres y profesorado de educación infantil de un centro concreto. Este centro, es en el que he realizado mis prácticas en este último año, una escuela pública de modelo lingüístico D, situado en un barrio de Pamplona. *

He decidido analizar la participación e implicación de las familias del primer curso del segundo ciclo de educación infantil. He elegido este curso ya que los padres y madres empiezan a implicarse en la escuela con el primer contacto de sus hijos e hijas en esta institución, a no ser que al tener hijos o hijas mayores ya hayan comenzado dicha implicación.

Por lo que he podido observar a lo largo de las prácticas, creo que sí hay implicación por parte de las familias ya que las profesoras hacen un gran esfuerzo realizando y proponiendo proyectos participativos para los padres y las madres. La respuesta de estos proyectos ha sido muy positiva y han valorado la experiencia como divertida, motivante y muy satisfactoria.

* He decidido mantener el anonimato del centro escolar

Me surgen dudas acerca de si serán los padres o las madres las que tengan mayor participación. Aunque imagino que desde que la mujer dejó de trabajar en casa encargándose del mantenimiento y limpieza de esta y de la educación de sus hijos e hijas para formar parte del mundo laboral remunerado, la participación e implicación de ambos será equitativa.

Por una parte fundamentare mis conocimientos mediante un estudio teórico de los temas relacionados con esta materia, para poder así conocer los distintos modelos familiares que se han dado a lo largo de la historia; cómo han cambiado los roles de los hombres dentro de la familia y las razones de estos cambios; que evolución ha tenido esta institución en los últimos años; las diferentes características que pueden llegar a tener los niños y las niñas de hoy en día y cómo evolucionan; y distintos métodos que se pueden aplicar en la escuela a la hora de educar a los niños.

Por otro lado, mediante un pequeño estudio empírico con una muestra significativa de familias con niños y niñas de entre 3 y 4 años comprobaré el estado actual de la implicación familiar. Analizaré las respuestas que los padres y las madres den a unas preguntas concretas para así saber su opinión sobre el tema que se está tratando.

2. MARKO TEORIKOA

2.1. Zer da familia

Gaur egungo familien inguruan hitz egitea ez da erraza. Egia da gure eguneroko errealitatearen parte oso garrantzitsua dela eta horrek gai honen inguruan hitz egiteko erraztasuna emango digula uste ahal dugula. Baina familia oso izaera konplexua eta anitza duen kontzeptua da. Horren ondorioz, familiaren kontzeptua definitzeko modu desberdin asko aurki daitezke. Hona hemen Familia eta giza garapena liburuan Rodrigo eta Palacios-ek emandako definizioa:

> *«(…) gure ustez hau izango litzateke kontzeptuaren muina: pertsona elkartea. Hain zuzen pertsona horiek elkarrekiko bizitza proiektu iraunkorra izatea nahi dute; kidetasun-sentimendu sendoak sortzen dira eta kideen arteko konpromiso pertsonala dago eta, intimitate, elkarrekikotasun eta menpekotasun harreman estuak sortzen dira» (Rodrigo eta Palacios, 2001)*

Lehen aipatu bezala, definizio honetan ikusten dugun familiaren kontzeptua zabala eta anitza da, honen eraikuntza eman dadin faktore ezberdinek eragina dutelako eta gero eta aldaketa gehiago ematen ari direlako. Ezkontza ez da familia eraikitzeko bide bakarra, bereizketak eta beste familia berriak eratzea, bi guraso edo guraso bakarreko familiak osatzea, eta abar, gero eta gehiago gertatzen baita gaur egun. Gainera, seme-alaben kopurua ere jaisten ari da, lehen familietan izaten ziren seme-alaba kopuruarekin konparatuz eta horiek izateko bide ezberdinak erabiltzen ari dira: adopzioa, laguntza bidezko ugalketa, eta abar. Familia etengabeko aldaketan dagoen sistema bat da, non kideak behar eta baldintzen arabera eboluzionatzen joaten dira.

Familiak bere testuinguruan eginkizun batzuk betetzen ditu. Torio (2003) adituaren arabera, honako hauek dira familia batean bete behar diren eginkizun garrantzitsuenak: zainketa eguneroko bizitzan; eginkizun afektibo eta emozionala; hezkuntza funtzionala; sozializatzeko funtzioa; babespen funtzioa; sexu eta ugalketa funtzioak; aisialdi funtzioa; eta erlijio funtzioa. Semen- alabak dituzten familietan, badaude garrantzia berezia duten bi funtzio: superbizipena ziurtatzea; eta garapenerako egokia den testuinguru emozional eta afektiboa ematea. Bi funtzio

horiek elkarren artean erlazionatuta daude eta guraso eta seme- alaben arteko lotura afektiboa dute komunean.

2.2. Aldaketa soziologikoak eta familia

Lucía Aguado Iribarren irakasleak *Familia ereduak gaurko eskolan* dokumentuan azaltzen duen bezala, azken hamarkadetan Espainian eman diren aldaketa sozialek gaur egungo familien ezaugarrietan aldaketak ematea eragin dute. Alberdik (1999) esaten duen bezala, gaur egungo familiaren askatasunak eta ongizateak, lehenagoko familiaren biziraupena eta zentzua ordezkatu dituzte.

Urte hauetan eman diren aldaketa nagusien artean, honako hauek dira azpimarragarrienak:

1. Familiaren izaera asko aldatu da azken urteetan, hauetan ematen den aniztasunarengatik eta hauek dituzten ezaugarri ezberdinengatik. Gaur egungo gizartearen bizi itxaropen altuak, jaiotza tasak izan duen jaitsierak duela hamarkada batzuekin konparatuz eta seme-alabak izateko adinaren atzerapenak izan dira aldaketa horiek emateko arrazoi batzuk. Gero eta familia gehiago daude, baina aurrekoekin alderatuz, kopuru aldetik txikiagoak izaten dira. Azken hamarkadan gehien zabaldu den familia mota guraso bakarrarena izan da eta familia ugarien kopuruak berriz, jaitsiera nabarmena izan du. Hona hemen Espainiako *Instituto de Política Familiar* (2008) erakundeak 2007ko familia garapenaren inguruko txostenean egindako grafikoa:

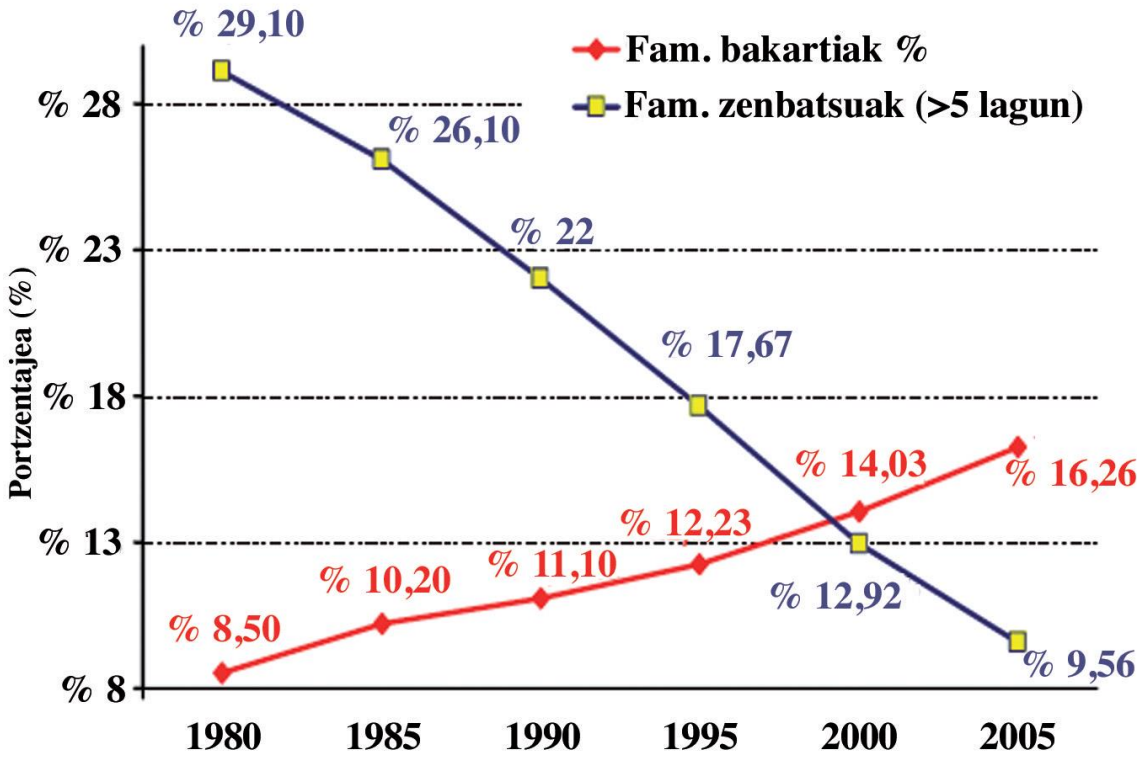

Iturria: Instituto de Política Familiar

2. Gizartean normalizatuak zeuden balore jakin batzuenganako aldaketak eman dira, adibidez, patriarkatua, emakumeen mendekotasuna, gizonaren autoritatea eta abar. Aldaketa horiek pixkanaka-pixkanaka, askatasuna, autonomia eta negoziazioari bidea utzi diote. Emakumeen paperaren aldaketak ere eragin handia izan du. Hauen lana etxetik kanpora atera da eta etxeko lanen eta seme-alaben ardura bi gurasoen artean gero eta gehiago banatzen ari da. Hala ere, onartu beharra dago aldaketa hori mantsoa izaten ari dela.

3. Bikote harremanen kontzeptuak ere aldaketa nabarmenak izan ditu. Konpromiso emozionala eta malgutasuna gaur egungo harremanetan oso garrantzitsuak dira, eta hauetan eman daitezkeen beste kanpo faktore batzuk alde batera uzten dira. Azken hogeita bost urteetan eman diren ezkontza kopuruak beherakada handia izan du. Horren arrazoia da gero eta bikote gehiago bizi direla elkarrekin ezkondu gabe eta egoera hori ez dagoela gaizki ikusita gizartean. Horretaz gain, sexu berekoen arteko harremanak gero eta gehiago onartzen dira, nahiz eta hauen arteko

ezkontza duela urte gutxi batzuk legalki onartu den. Gainera, azken urteetan gauzatu diren dibortzio eta familia hausturen kopuruak nabarmenki gora egin du. Beraz, esan daiteke gaur egungo bikoteen arteko harremanak denbora luzean zehar irautea zailagoa dela, baina atseginagoak ere badirela. Hona hemen 1981.urtetik 2006.urtera arte Espainian erregistratu ziren dibortzio, bereizketa eta familia arteko haustura kopurua:

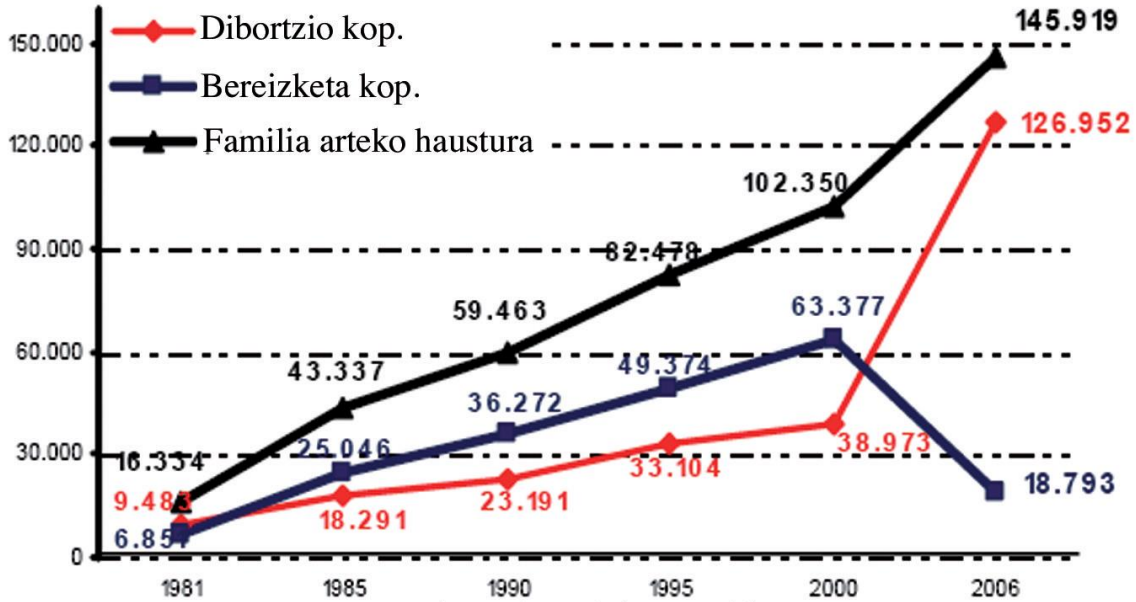

Iturria: Instituto de Política Familiar

2.3. Familia ereduak

Lehen azaldu bezala, azken urteotan gizartean aldaketa anitzak egon dira. Horrela, gaur egun gure inguruan ezagutzen ditugun familia eredu ezberdinak askotarikoak dira eta ez dute zer ikusirik orain arte ezagutu dugun familia tradizionalarekin. Hemen familia eredu ezberdinen sailkapen posible bat azalduko dut, Lucía Aguado Iribarren irakasleak *Familia ereduak gaurko eskolan* dokumentuan egiten duen sailkapena jarraituz. Hemen azalduko diren familia eredu ezberdinak elkarren arteko ezaugarri antzekoak izan ditzakete eta eredu horietako bateko ezaugarriak beste eredu bateko ezaugarriekin elkartu daitezke. Adibidez, guraso bakarreko familia adopzioa edo dibortzio bidez sortu

daiteke. Hona hemen gure eguneroko bizitzan aurki ditzakegun familia eredu ezberdinen sailkapen posible bat:

2.3.1. Familia nuklear funtzionala

Familia nuklearrak esan nahi du "*la concentración de la familia en el grupo esposo-esposa-hijos menores de edad, formando todas un grupo primario*" (König, 1981, p.49). Kónig-ek esaten duen bezala, ama-aita eta seme-alabek osatzen duten familia eredua da. Seme-alabak edukitzeko metodoak anitzak izan daitezke: biologikoak, adoptatuak, intseminazio bidez lortutakoak eta abar. Aldaketa handiak jasan ditu familia eredu honek azken urteetan, lehen aipaturiko aldaketa soziologikoen ondorioz. Lehen familia tradizionalaren eredua zen hau, baina ezaugarrietan aldaketa asko eman dira, adibidez, bikoteak ezkondu behar ziren, beraien arteko harremana betirako iraungo zuela adieraziz; bikoteek izaten zituzten seme- alaba kopurua oso handia izaten zen eta horiek izateko bidea biologikoa izaten zen; gizonen eta emakumeen paperak oso definituak zeuden, gizonek dirua etxera eraman behar zuten etxetik kanpo lan eginez eta emakumeak etxean geratu behar ziren etxeko lanak egiten eta seme- alabak zaintzen, etxeko gizona etxera ailegatu arte.

Gaur egungo familia nuklearrek ez dute zerikusirik orain arte azaldu dugun familia motarekin. Aipaturiko ezaugarri horiek guztiak aldatu egin dira eta horren familienganako aniztasuna areagotu du. Egungo bikoteak ez dira zertan ezkondu behar beraien maitasuna adierazteko eta familia bat sortzeko. Ezkontzen diren bikoteak erraz bereizten dira eta beste familia berriak sortzen dituzte. Seme-alabak modu ezberdinetan iristen dira (biologikoak, adoptatuak, aurreko harreman batekoak…). Familia barneko rol banaketak ere asko aldatu dira, batez ere emakumeak etxetik kanpo lan egiten dutelako eta horrek gizonaren paperean aldaketak eragin duelako, adibidez, etxeko-lanen banaketa edo seme-alaben zainketa.

2.3.2. Familia hedatu edo konplexuak

Familia barruan gune ezberdinak bereizten dira. Requenak egindako familia mota honen azalpena da "*aquellas agrupaciones domésticas que agrega, en el ámbito del hogar de residencia, a más de un núcleo familiar, cuyos miembros se hallan, por lo general emparentados"* (Requena, 1995, p.63). Familia mota hau azaltzeko adibiderik argiena honakoa da: etxerik gabeko bikote gazteek etxea konpartitzen dute gurasoekin, edo gurasoen etxean bizi dira.

2.3.3. Guraso bakarreko familiak

Guraso bakar batek eta honen seme-alabek osatzen dute familia eredu hau. Duela hamarkada batzuk familia eredu hau oso gaizki ikusita zegoen, familia tradizionalaren "estruktura" jarraitzen ez zuelako, aita eta amaren papera pertsona bakarrak betetzen baitzuen. Baina gaur egungo gizartean, egoera asko aldatu da eta gero eta anitzagoa den eredua dugu hau. Arrazoi ezberdinengatik pertsona batzuek familia aurrera ateratzeko eredu hau jarraitzearen erabakia hartzen dute; alargunak gelditu direlako, bereiztu edo dibortziatu direlako, seme-alabak bakarrik izatea erabaki dutelako, eta abar. Familia mota honetan seme-alabak izateko bideak anitzak dira, beste familia eredu batzuetan bezala, adibidez, adopzioa, inbitro bidezko ernalketa, eta abar.

2.3.4. Familia berreraikiak

Bi helduek sortzen duten nukleo familiar berria bezala ezagutzen da familia eredu hau. Hauek ezkonduak edo ezkondu gabe egon daitezke eta batek edo biek aurretik izandako harremanetatik seme- alabak ekartzen dituzte harreman berrira. Beraz, ama, aita, anaiordeak, arrebaordeak edota anaia-arreba berriek osatzen duten familia da. Familia berri hauetan, oso denbora gutxian, garrantzitsuak diren aldaketa aunitz ematen dira. Egoera berriari aurre egiteko, ezinbestekoa da egokitzeko prozesu orokorra egitea, hau da, bikotea bera bikote bezala ikustea, seme alaben ohitzea beraien ama edo aitaren bikote

berriarekiko eta alderantziz, etxe berri batean eta auzo edo herri berri batean bizitzera ohitzea, eta abar.

Kanpotik datorren pertsonak ezin du bere nukleo propioa eraiki, aurretik eraikitako familia batean sartzen baita. Horregatik, egoera berrian integratzen saiatuko da ahalik eta hobekien. Integrazio prozesu hau ez da zertan erraza izan behar eta urteak iraun ditzakeen prozesuan bilakatu daiteke. Familiako kide bakoitzak bere ohiturak izango ditu ezarrita eta horietan aldaketak egitea eta aldaketa horiek onartzea zaila izan daiteke. Horregatik, oso garrantzitsua da familiako kideen adinak kontuan hartzea erabakiak hartzerako orduan, horiek oso bortitzak izan daitezkeelako. Beraz, gurasoekiko harremana lantzea eta hauen inplikazioa beraien seme-alaben ongizatean ezinbestekoa izango da.

Egoera hau gaur egun gero eta gehiago ematen da. Bikote asko apurtzeak, beste bikote berri asko eraikitzea dakar eta askotan bikote berri horiek seme-alabak izatea oso normala da. (C. García Urtado de Mendoza, 2010)

2.3.5. Adopzio-familiak

Adopzio familietan ezaugarri ezberdinak dituzten kasuak daude. Adoptatzen duten familia mota ezberdinak daude: modu naturalean seme-alabak ezin izan dezaketen gizon eta emakume bikoteak, sexu bereko bikoteak, seme-alabak dituzten bikoteak, guraso bakarrak izan nahi duten pertsonak eta abar. Adoptatuen ezaugarriak ere anitzak dira: gurasoak galdu dituzten haurrak, adopzioan eman dituzten haurrak, beste herrialde batetik datozen haurrak, anaia-arrebak dituzten haurrak, eta abar.

Adopzioan parte hartzen dutenen motibazioa oso garrantzitsua da. Nahiz eta gurasoekiko lotura genetikoa ez egon, haurrak izateko nahia oso handia izaten da eta horrek prozesu luze batean parte hartzearen erabakia hartzen da. Prozesu horretan familiaren edo adoptatu nahi duen pertsonaren bizi baldintzak, egoera psikologikoa eta abar aztertu behar dituzte gizarte langileek.

Tramite horiek oso motelak izaten dira eta adoptatu nahi duten pertsonentzat oso momentu zailak izan daitezke.

Azkenean, izapide burokratikoak eta itxaron beharreko denbora pasa ondoren, gurasoek haurra edo haurrak etxera eramaten dituzte eta egokitzapen prozesu bat hasi behar izaten dute egoera berriari hasiera emateko eta ahalik eta hobekien bizi ahal izateko.

2.3.6. Harrera familiak

Harrera familia, adin txikiko haur bat, bere familiarengandik beharrezkoak dituen zaintzak jasotzen ez dituena, beste nukleo familiar batean integratzeaz arduratzen da. Familia berri honek, haurrak behar dituen zaintzak eta hezkuntza emateaz arduratuko da, honen bizi baldintzak hobetuz. Prozesu hauetan parte hartzen duten haurrak beraien familia biologikoekin arazoak izan dituzten haurrak izaten dira, beraien bizitzako momentu baten- batean abandonatuak, tratu txarrak jaso edo laguntza behar izaten dutenak. Harrera mota ezberdinak daude, haurren beharren araberakoak:

- Familia harrera sinplea: izaera iragankorrekoa da. Kasu hauetan haurrak bere familia biologikoarekin bueltatu edo birgizarteratu behar denaren ustea dago. Gerta daiteke ere haurraren egoeraren aurrean erabakiak hartu beha izatea eta erabaki horiek hartzen diren bitartean, haurra familia batean egon behar izatea.
- Familia harrera iraunkorra: haurraren adina edo honen beste edozein baldintzaren ondorioz eta familiaren gomendioa eta gizarte zerbitzuek ere beharrezkoa dela ikusten badute, harrera familiak haurraren tutoretza eta horrekin datozen ondorio guztiak izango du, epaileak egoera horren onarpena eman ondoren.
- Adopzio aurreko familia harrera: haurraren egoera juridikoa adoptatua izateko moduan egotean, zenbait zirkunstantziagatik adoptatua izan baino lehenago egiten den harrera da.

Familia eredu honen barruan ere, *oporretako harrerak* aipatzea garrantzitsua da. Gaur egun gero eta gehiago zabaltzen ari den gauza da. Beste herrialde batzuetako haurrak uda aldean ekartzen dituzte hemengo familiekin egotera. Ume horietako batzuk umezurztegietatik etortzen dira eta beste batzuk, berriz, baliabide gutxiko familietatik. Haur horiek behar dituzten zaintzak eta maitasuna jasotzen dute hemen egoten diren denboraldian zehar.

2.3.7. Sexu bereko pertsonez osatutako familia homoparentalak

Familia homoparentalak, bikote homosexualek eraikitzen dituzten familiak dira, hau da, gurasoak sexu berekoak diren bikoteak dira: bi emakume edo bi gizon. Duela zortzi urte (2005. urtean), homosexualen arteko ezkontza legalizatu zen eta hortik aurrera hauenganako eskubideak zabaltzen hasi ziren pixkanaka-pixkanaka. Hauenganako onarpena ematen hasi da gaur egungo gizartean, baina oso modu motelean, hala ere, aurrerapauso handiak eman direla aipatu behar da.

Familia hauetan seme-alabak egoteko bide ezberdinak daude. Gizonezkoek, adopzio edo subrogazioaren bidez izango dituzte seme- alabak. Emakumeek berriz, adopzioa, intseminazio emaile batek lagunduta, autointseminazioa lagun baten espermatozoideak erabiliz edo gizon batekin harreman sexualak izan ondorengo haurdunaldiaren bidez izango dituzte seme-alabak. Bai gizonezkoen bai emakumezkoen kasuetan, bikote homosexualak izan baino lehen, harreman heterosexualak izan eta horietan seme- alabak izanda, horiek ere familia homoparentalen parte izan eta bikote berrien seme-alabak izango dira.

Familia eredu hauetan haurren garapen psikologikoan eta emozionalean arazoak ager daitezkeela kritikatu da askotan. Hala ere, familia eredu honetan hazi diren haur horien garapena guztiz normala dela ikusi ahal izan da.

Lucía Aguado Iribarren irakasleak *Familia ereduak gaurko eskolan* dokumentuan aipatzen duen bezala, aipatzekoa da Sevillako Unibertsitatea eta Madrilgo Psikologoen Elkargoa egiten ari diren ikerketan […] ateratako

emaitzak: a) familia hauek haurraren hezkuntzarekin eta garapenarekin konprometitua daude; b) komunikazioa eta maitasun-transmisioa onak izan ohi dira; d) familia horien oinarrizko balioen artean aniztasunarekiko errespetua eta tolerantzia izaten dira; e) seme-alaben garapen sozial, akademiko eta emozionala orekatua da, eta f) gaur egun dauden eragile sozial anitzek, hots,lagunek, senideek, eskolak, telebistak, eta abarrek, patroi eta eredu ezberdinak garatzeko aukera errazten dute.

2.3.8. Ugalketa lagunduaren bidez jaiotako umeen familiak: intseminazioa, inbitro ernalketak

Seme-alabak izateko arazoak dituzten bikoteengan gero eta ohikoagoa den metodoa da hau. Metodo honetan, normalean, gurasoetako batek seme-alabak izateko ezintasunaren ondorioz, ez du seme-alabarekiko lotura genetikorik, espermatozoideak edo obuluak beste pertsona batenak izaten direlako. Emakumearen obuluak beste gizon baten espermatozoideekin elkartu egiten dituzte bere uteroan, edo bere senarraren espermatozoideak beste emakume baten obuluarekin elkartu eta emakumearen uteroan sartzen dituzte.

2.3.9. Subrogazioaren bidez sortutako familiak

Subrogazioa da emakume batek beste pertsona batentzat seme-alabaren bat izaten duenean. Hiru subrogazio mota bereizten dira:

- Partziala: eskaera egiten duen aitaren hazia eta ordezko amaren obulua erabiltzen dira.
- Osoa: prozesuan erabiliko diren bai obulua, bai hazia, eskaera egiten duten gurasoenak dira.
- Emailearen bidez: emaileren bati zor zaio obulu edo hazia.

2.3.10 Etorkinen familia aniztasuna

Gure inguruan ditugun etorkinen familia gehienak, bizimodu hobe baten bila etorri dira. Familia hauek herrialde berri batera ailegatzean, ohitura eta hizkuntza berriekin egiten dute topo eta horrek familia osoarengan du eragina. Beraien ohiturak ahalik eta gehien mantentzen saiatzen dira eta ohitura berriekin bizitzeko ere ahaleginak egiten dituzte. Hizkuntza berria izaten da aldaketarik nabarienetakoa. Herrialde berri batera ailegatzean, bertako jendearekin komunikatu beharrak hizkuntza berri hori ezagutu eta ikastera behartzen ditu.

Kasu asko ematen dira non familiako kide bakarra beste herrialde batera joan den aukera berrien bila eta horrek bere familiaren egoera aldatu egiten duen. Familiako kideen paperak aldatu egiten dira eta horrek ere egoera berrietara moldatzea eskatzen die.

2.3.11 Izatezko bikoteak

Azken urte hauetan zabaldu den egoera da, eta horrekin batera gizartean onarpen maila handiagoa lortzen joan da. Familia eredu hau, elkarrekin bizi diren ezkondu gabeko bikoteek osatzen dute. Beraien egoera legalki onartua dago baina juridikoki ezin da ezkontza bezalako loturarekin konparatu. Bikote hauek seme-alabak ere izan ditzakete, horiek lortzeko metodo ezberdinak erabiliz (biologikoki, adoptatuz…)

2.3.12 Pertsona bakarreko guneak

Eredu honetan pertsona dibortziatuak, bereiztuak, ezkongabeak eta alargunak egongo lirateke. Bakardadean bizitzea aukeratzen dute pertsona hauek, aurretik bizitako egoerarengatik berriro bikotea ez izatea erabakitzen dutelako. Egungo gizartean ematen den egoera kontuan hartuta, posiblea da bakarrik bizitzea independentzia ekonomikoagatik, pertsonen arteko harremanetarako malgutasunagatik eta sexu harremanetan eman diren aldaketengatik, beste gauza batzuen artean.

2.3.13 Seme-alabarik gabeko guneak

Gaur egun, pertsona askok erabakitzen dute seme-alabak ez izatea arrazoi ezberdinengatik: betidanik seme-alabak ez izatea erabaki dutelako; bizi baldintza egokien falta dela eta seme-alabak ez izatea erabakitzen dutelako; oso gazteak izanda seme-alabak izatea goizegi iruditzen zaielako; krisi ekonomikoa dela eta, seme- alabak izatea eta hauek modu egokian zaindu eta mantentzea ezinezkoa suertatzen zaielako; eta abar. Gaur egun, gero eta pertsona gehiagok erabakitzen dute seme- alabarik ez izatea.

2.4 Gizonaren papera gizarte garaikidean

Gizonaren papera urteak pasa ahala asko aldatzen joan da, gizartearen aldaketarekin batera. Duela 50 urte gizonak gizartean zuen irudia oso argia zen: langilea, aita fuerte eta diziplinatua, familian ez oso sartua, etxea mantentzen zuena bere diru sarrerei esker eta etxea eta familia babesten zuena. Emakumeak, berriz, pertsona ahula, etxea eta haurrak zaintzen zituena eta gizonaren menpe egon behar zuenaren papera zuen.

Azken urte hauetan gizartean eman diren aldaketek, eta bereziki genero berdintasunaren alde egin diren aurrerapenek, eragin handia suposatu dute bai gizon baita emakumeentzat ere. Emakumeak etxetik ateratzen dira, beraien ikasketa maila handitzen dituzte unibertsitateetan sartuz, gizonekin batera lan egiten dute, independizatu dira ez baitute gizonaren beharra superbizipenerako, beraien dirua irabazten dute egiten duten lanari esker, eta abar. Horrek gizonak egoera edo aldaketa berri horietara guztietara egokitzera derrigortu du, hala nola, beraien seme alabekin denbora gehiago pasa behar izatea eta horien hezkuntzan gehiago inplikatzea, etxeko lanetan modu aktiboago batean parte hartzea, bikotearekiko genero rolak aldatzea, eta abar. Meil Landwerlin (1997) esaten duen bezala "[…]la definición de los roles

domésticos de hombres y mujeres cada vez menos exótica y singular evidencia el cambio que en las pautas de división del trabajo doméstico se está registrando en las nuevas familias urbanas…”

Egungo egoera ekonomikoak ere aldaketak eragin ditu gizonaren paperean. Bikote anitzetan gertatzen da emakumea izatea dirua etxera eramaten duen bakarra (alderantziko egoera ere ematen da noski), gizonezkoen langabeziagatik. Horren ondorioz, gizonezkoa izaten da etxearen eta seme-alaben ardura artzen ari duena.

Aldaketa horiei guztiei egokitzea momentuan zaila izan zitekeen, baina aldaketa horiek oso gauza positiboak ere ekarri dituzte gizonaren paperean. Gizonezkoek orain ez dute zertan erakutsi behar pertsona bihozgabe, gogor eta ausartak direla. Pertsonak diren heinean, sentitzen dutela, akatsak izaten dituztela eta asko maitatzen eta kezkatzen direla erakutsi dezakete.

Gaur egungo gizartean genero rolen eboluzioak gero eta presentzia nabarmenagoa dauka, nahiz eta eboluzio hura motela izaten ari den.

2.5 Haur hezkuntzako didaktika

Didaktika, alor teknikoaren ikuspuntutik, irakaskuntza hobetzeko teknika eta metodo ezberdinak bilatzeaz arduratzen den pedagogiaren adarra da, ikasleei ezagutzak modu eraginkor batean ailegatzeko jarraibideak definituz.

Didaktika, hezkuntzaren printzipioak ezarri eta irakasleei edukien antolaketa eta garapena egiteko balio du. Honen helburua da irakaskuntza eredu ezberdinak eta ikaskuntza planak ordenatzea eta babestea. Irakaskuntza egoera eman dadin, zenbait elementuren presentzia beharrezkoa da, hala nola, irakaslea (irakatsi egiten duen pertsona), ikaslea (ikasi egiten duen pertsona) eta ikaskuntza testuingurua.

Historian aurrera, hezkuntzak aurrerapauso handiak eman ditu eta didaktikari erreferentzia egiten dioten eremuak modernizatu egin dira. Hasiera batean, adibidez, irakaslean eta ikasleari irakasten zitzaion edukietan oinarritzen zen ereduan lan handia egin zen (prozesu-produktu eredua), ikaslea, ikaskuntza eremua eta aukeratutako metodoa nolakoak ziren kontuan hartu gabe. Urteak pasata, jarduera handiko sistema berria jarri zen martxan, non gaitasun sortzaileak eta ulermen ahalmenak estimulatu ziren. Azken urteetan, sistema didaktikoek malgutasun handia lortu dute eta horrekin batera garrantzitsuagoak bihurtu dira hezkuntza eremuan.

Hezkuntza aldatzen joan da eta egoera eta momentu berrietara egokitu behar izan da, horregatik, eredu didaktikoak ere aldatzen joan dira. Duela hogei-hogeita hamar urte gomendagarria zena eta eskola guztietan erabiltzen zena, gaur egun ez da ez erabiltzen, ezta horren erabilpena gomendatzen ere, hezkuntzarako kaltegarria edo negatiboa kontsideratzen baita.

Hasieran, hezkuntza eredu didaktiko tradizional batetik bideratzen zen, non irakastea zen garrantzitsuena eta irakaskuntza nola ematen zen ez zuen inolako garrantzirik. Metodoak ez ziren modu sakonean aztertzen ezta irakatsi nahi ziren kontzeptuak ere edo ikaslea bakoitzaren egoera. Gaur egun, irakasterako orduan garrantzia berezia dauka ikasleen azterketa orokorra egitea eta ikasle bakoitzaren azterketa indibiduala egitea ere. Azterketa honek ikasleei hurbiltzea eta bakoitzak duen autoformazio gaitasuna ezagutzea ahalbidetuko du. Horrela, haur bakoitzak ikasitakoa, bere eguneroko bizitzan erabili edo aplikatu ahal izango duela ziurtatuko da.

Zenbait adituek didaktikaren definizioa ematen dute. Hona hemen interneten aurkitutako aditu batzuek emandako definizioak:
Aebliren ustetan didaktika:

es una ciencia que auxilia a la Pedagogía para todo lo que tiene que ver con las tareas educativas más generales […] la didáctica científica es el resultado del conocimiento de los procesos educativos en el intelecto de un individuo y las metodologías utilizadas.

Mattos-en ustez, didaktika *"consiste en una doctrina pedagógica cuya meta es definir una técnica adecuada de enseñanza y dirigir eficazmente el aprendizaje de un grupo. Posee un carácter práctico y normativo que debe ser respetado".*

Stöcker-ek baieztatzen du *"es una teoría que permite dar instrucciones en la enseñanza escolar de todos los niveles"*. Larroyorentzat, berriz, *"estudio de los procedimientos en la tarea de enseñanza"* da.
"Definición de didactica": http://definicion.de/didactica/

2.5.1. Haur hezkuntzako metodologia eta familiaren inplikazioa

Haur hezkuntzan haurrak irakasteko metodologia ezberdinen erabilpena egiten da. Azken urtetan aldaketa handiak eman dira arlo honetan eta aldaketa horiekin zerikusia izan duten eta izaten ari diren hiru aditu aztertuko ditut atal honetan. Badira beste metodo ezberdin batzuk, baina kasu honetan hiru hauetan zentratuko naiz, haurra hauen zentroa edo protagonista baita. Haurren garapenean zentratzen dira metodo hauek eta garapen hori ahalik eta hobekien ematea bilatzen dute. Txikiekin gela barruan lan egiteko modu ezberdinak proposatzen dituzte, beti ere haurren erosotasuna eta ongizatea bilatuz, haiek ikasten duten bitartean. Metodo hauetan ere eskolaren, haurraren eta familiaren harremana ematen da, eta lan honetan jorratzen ari naizen gaiarekin harreman zuzena dauka. Metodo hauetan familiaren papera ere kontuan hartzen da, haurraren garapenean garrantzia berezia duelako.

- *Loris Malaguzzi*

Loris Malaguzzi (1920-1994, Reggio Emilia, Italia) hezitzaile eta pedagogo italiarrak, Reggio Emilia proposamena egin zuen, 0-6 urte bitarteko haurren ikaskuntzari zuzendua. Honen helburu nagusia izan zen eskola aktibo, atsegin,

bizitzeko egoki eta komunikatiboa sortzea, ikaskuntza eta hausnarketa modu sakonean emateko tokia eskainiz, non familiak, haurrak eta irakasleak elkartzeko aukera izango zuten. Honen helburua izan zen haurrei kalitatezko hezkuntza eskainiko zien esperientzia eraikitzea non neska eta mutilen ahalmen edo gaitasunak entzun, errespetatu eta kontuan hartuko ziren.

Reggio Emilia haurraren indibidualtasuna, honen testuinguruaren garrantzia eta guraso eta irakasleen arteko partaidetza bere hezkuntzan nabarmentzen duen filosofia da. Gurasoen parte hartze zehatza, komunikatiboa eta haurrek egindakoaren eta izaten duten garapenaren dokumentazioa egitea bilatzen du. Parte hartze honek, haurrek beraien inguruan dituzten gauzekin interesa eta jakin mina izatean eskaintzen du. Haurrek badituzte ikasteko modu ezberdina eta Loris Malaguzzik bere eskoletan irakaskuntza metodo berria sortu zuen, haurraren ikasteko moduari egokitzeko. Malaguzzik esaten zuen bezala "*las cosas de los niños y para los niños se aprenden solo de los niños*".("La Educación Infantil en Reggio Emilia" pag.31página 28).

- *Montessori metodoa*

Maria Montessori (1870-1952, Chiaravalle, Ancona, Italia), hezitzaile eta doktorearentzat, hezkuntzaren helburua da harrek independentzia fisiko eta psikiko gorena lortzea eta beraien kabuz pentsatzen ikas dezatela. Haur txikiak behatzeari ekin zion eta helduak okertuta zeudela ondorioztatu zuen, hauek haur txikien jakin- mina eta ezagutza bereganatzeko gaitasunak eteten zituztelako, helduek beraien esperientzietatik abiatzen zirelako. Horregatik, Montessorik bere hezkuntza metodoa, haurrei beraien kabuz beraien ezagutzan lagunduko zieten testuinguru eta material egokiak eskaintzean oinarritu zuen, irakaslearen papera edo funtzioa orientatzaile bezala utziz.

Bere ustetan, haur baten lehenengo etapen garapena oinarrizkoa zen eta beharrezkoa ikusten zuen haur txikiei beharrezkoa zuten askatasuna ematea, hauek zituzten aukeren artean hautatu zezaten. Hau da, haurrek zuten jakin-

min naturala asetzen eta beraien esperientzien bidez mundua ezagutzen utzi behar zitzaien, besteengandik informazioa jaso gabe.

Montessori metodoaren gakoak honako hauek dira:

- Haurraren garapena ematen den epealdi horretan, aldi sentikorrak izeneko momentuak pasatzen ditu. Hauetan haurra motibatua eta prestatua dago gaitasun zehatz batzuk bereganatzeko (hizkuntzakoak, ukimenezkoak, motoreak…). Montessoriren ustetan, periodo edo epealdi hauek ahalik eta gehien probestu behar dira.
- Gela barruan, haurrek mugitzeko eta material pedagogiko ezberdinak eskuratu eta erabiltzeko askatasun osoa dute.
- Ikasteko erabiltzen diren material ezberdinak, haurren arreta deitzeko gaitasuna dute eta hauen erabilpena, haurren ikasteko erritmoa errespetatzeko egokituak daude. Gainera, edozein akats eginda, haurra horretaz konturatzeko prestatuta daude.
- Haurrek, momentuaren arabera ikasi nahi dutena edo egin nahi duten lana egiteko askatasun osoa dute.
- Irakaslea metodoan formakuntza izan behar du eta behatzaile eta orientatzaile funtzioak beteko ditu. Horrela, ikasleei egin eta garatu ditzaketen lanak erakutsiko die, baina haurren lanean ahalik eta gutxien parte hartzen saiatuko da.
- Gela bakoitzean, adin ezberdineko neska eta mutilak nahasten dira. Bai modu indibidualean bai talde moduan ere lan egiten da, idei ezberdinen trukea ahalbidetzeko eta gehiegizko lehiakortasuna ahalik eta gehien ekiditeko.
- Haur bakoitzak bere ikaskuntza erritmo propioa duela eta hori errespetatu behar dela kontuan hartzen du metodo honek.
- Isiltasuna eta mugimendua, hezkuntza eredu honetan oso garrantzitsuak diren elementuak dira. Haurrek beraien materialak nahi dituzten bezala mugitu ditzakete eta gehien gustatzen zaien moduan utzi, beti ere beraien erosotasuna eta ongizatea mantenduz.

Archivo histórico Portal Educativo de Medellín/Año 2009: http://www.medellin.edu.co/sites/Educativo/Directivos/Noticias/Paginas/ED29_PPM_ModeloMontessori.aspx

- *Waldorf metodoa*

XX. mendearen hasieran Rudolf Steiner (1861-1925, Donji Kraljevec, Inperio austriarra [gaur egungo Kroazia]) austriarrak burututako metodo hau, irakaskuntza bideratu, hierarkizatu eta lehiakorretik alde egiten du eta bere estrategia haurren imitazio, irudimen eta esperimentaziorako gaitasunetan oinarritzen du, hauen garapenera egokituz eta mundua ezagutzeko interesa piztuz.

Hezkuntzako Ministerioak eskatzen dituen edukiak ikasten eta lantzen badira ere, ikasleek ez dituzte liburuak erabiltzen. Bakarrik kontsultarako liburuak erabiltzen dituzte eta beraien lanak prestatu eta aurkezteko beharrezkoa duten informazioa bilatzen gai izateko prestatzen dira haurrak. Jarduera intelektual, artistiko eta praktikoak bateratzen dira, egunero ebaluatzen den ikaslearen formazio integrala lortzeko.

Garapena hiru etapatan banatzen du metodo honek: lehen haurtzaroa, erdiko haurtzaroa eta nerabezaroa. Gure kasuan, lehen haurtzaroko eta erdi haurtzaroko etapetan zentratuko dugu gure interesa. Hala ere, hona hemen hiru etapa horien azalpena:

- Lehen haurtzaroan, haurrak bere inguruan duena imitatzen du. Horregatik, haurraren gurasoek eta hezitzaileek, haurrak modu sortzailean jolasteko eta imitaziorako beharrezkoak dituen aukerak eskaintzen dituen testuingurua sorraraztearen erantzukizuna izango dute. Metodo honen arabera, gorputzaren mugimenduaren kontrola lortzeko, jarduera ludikoa ezinbesteko erreminta da.

- Erdi haurtzaroan edo lehen hezkuntzan, haurrak irudimenaren bidez ikasten du. Waldorf metodoaren arabera, haurraren inteligentzia sentikorra heztea da.

- Nerabezaroan, ikasleak oinarrizko ikasgai guztiak ikasten ditu. Horrek, ikaslearen interesak zeintzuk diren eta zeinetan den ona ikusteko aukera emango dio. Horrela, ikasleak bere zaletasun edo bokazioa zein den ikusi eta erabakitzeko laguntza emango dio.

Salabert, E. (2012):
http://www.webconsultas.com/bebes-y-ninos/educacion-infantil/el-metodo-waldorf-en-que-consiste-5452

Rodriguez Boggia, D.O. (2002):

http://www.espaciologopedico.com/articulos/articulos2.php?Id_articulo=205

2.6 Haurren garapena haur hezkuntzan

Haur guztiak ezberdinak dira eta beraien garapenean prozesu ezberdinak pasatzen dituzte. Horregatik haur bakoitzak behar ezberdinak behar izaten ditu. Behar horien arabera, gurasoen inplikazioa haurraren irakaslearekin handiagoa edo txikiagoa izan daiteke. Hona hemen haur txikien artean aurki ditzakegun ezaugarri ezberdinak:

2.6.1. Nortasuna

Haur baten izaera, bere ingurugiroaren, izaten dituen esperientzien eta tratatzen duten moduaren araberakoa izaten da. Hala ere, haurrek jaiotzearekin batera, bizitza osorako den nortasun zati bat dakarte, beste pertsonekiko tratua eta jasotzen duten hezkuntza alde batera uzten duena.

Horri tenperamentua deitzen zaio. Hortik bi ondorio atera daitezke:

1. Izaera zaila duen haur baten gurasoek ez dute pentsatu behar bere umearen jarreraren errudunak direla, gauzak gaizki egiteagatik.
2. Haur batekin baliagarria dena beste batekin ez du zertan balio izan behar. Horrela, modu ezberdinean tratatu behar izango dira.

Haurren tenperamentua definitzen duten 9 ezaugarri bereizten ditu Luciano Montero psikologoak. Hona hemen horien azalpena:

1. Jarduera maila

Oso haur aktibo edo mugitua baldin bada, mugitzeko aukera ezberdin asko eman beharko zaizkio. Haurrak bai etxe barruan baita etxetik kanpo ere espazioa behar du. Ume hauekin, ahal den heinean, geldirik egotea eskatzen duten iraupen luzeko ateraldiak ekiditen saiatu behar da. Ezin badira geldirik egon, hobe izaten da haurra egoeratik ateratzea, hau lasaitzea baino. Egoera hauetan, haurra ez da gaizki portatzen, bere izaera horrelakoa baita. Helduagoa izatean, egoera ezberdinen aurrean hobe egokituko da, baina txikiak direnean ezin dute beraien burua kontrolatu. Helduak pertsona lasaiak baldin badira, oso mugitua den haurra jasatea oso zaila izango da.

Aldiz, haurra oso lasaia baldin bada eta berarekin egoten diren helduak oso mugitu edo aktiboak badira, haurraren jarrera harritu ahal ditu eta horren mugimendu eza urduritu ahal ditu. Hala ere, hobe izaten da haurraren izaera onartu eta errespetatzea, horrek eman ditzakeen abantailak probestuz.

Haurren gehiegizko mugimendua edo gehiegizko lasaitasuna ez dira egokiak, arazoak egon daitezkeen adierazleak izan daitezkeelako.

2. Erregulartasuna

Puntu honetan, beste gauza batzuen artean, gosea, loaldia edo behar fisiologikoetan ematen diren erregulartasunari egiten zaio erreferentzia.

a. Oso erregularrak diren haurrak, egunaren antolaketa errazten diete beraien gurasoei. Horrela ere, edozein bidaia edo aldaketaren aurrean, horietara egokitzea asko kostatzen zaie.

b. Irregularrak diren haurrak, jatorduak eta loaldiak modu desegokian egiten dituzte, gurasoak konturatzen diren arte eta hauek etxean erritmo egonkorra jartzen duten arte. Haur horiei ordutegi bat ezartzea ondo datorkie; lotara joan eta otorduak beti ordu berean egiteak, bizitza aurreikus daitekeela erakusten dielako. Ume haien esfinterren kontrola lortzea gehiago kostatu ahal zaie, horregatik, tolerantzia maila altua izan behar da beraiekin.

3. Adaptazioa

Aldaketen aurrean adaptazio egokia izaten duten haurrek, bizitzako zenbait egoeren aurrean ez dituzte momentu deserosoak sentitzen. Hala ere, haur horien gurasoek jakin behar dute seme- alabek ere errutina eta egonkortasuna behar dutela.

Aldaketak gaizki jasaten dituzten haurrekin egokiena izaten da eguneroko errutinak ahalik eta zorrotzen aurrera eramatea. Egunerokotasunean aldaketa txikiak egotea saihestezina izaten denez eta aldi berean haurrentzat egokiak direnez, aldaketa horiek modu gradual batean ematea komenigarria da. Janari berriak jatorduetan sartzearen prozesuan adibidez, pixkanaka- pixkanaka eta banan-banan egitea komenigarria da. Gauza berriak probatzeko aukera errazak eta sarriak emateak, aldaketak hobe onartzeko laguntza ematen zaie.

4. Gauza berrien aurrean erreakzioa

Pertsona eta egoera berriak onartzeko erraztasuna duten haurrek, zailtasun asko ekiditeko oso lagungarriak izaten dira. Hala ere, arazo larriak izan daitezke haurrek ezezagunekiko izan dezaketen gehiegizko gizartekoitasuna edo beraiek bakarrik aldentzearen ohitura izatea.

Ezezagunekin harremanetan egoteko zailtasunak dituzten haurrak edo kikildu egiten direnak errespetatu behar dira eta ez dira nahi ez dituzten gauzak egitera behartu behar. Haurrak prestatu behar dira eta behar duten denbora ematea komenigarria da. Oso garrantzitsua da eman behar diren aldaketa eta egoera berrien inguruko informazioa ematea, horietarako prestatzen joatekoa. Helduek, diren bezala onartzen dituztela erakutsi behar diete eta gutxiago baloratzen dituztenaren sentimendua deuseztatzen saiatu behar dira.

5. Erreakzio intentsitatea

Haurrak bere emozioak adierazten dituen intentsitatea da eta honen irribarrean edo negarrean adierazten da adibidez.

Intentsitate handiko haurrengan oso garrantzitsua da ezberdintzea noiz kontsolatu behar diren beraien desesperazioa justifikatua denean eta noiz ez zaien kasurik egin behar beraien kasketak antzerkia direnean.

Lasaiagoak diren haurren kasuan, gerta daiteke beraien beharrei kasu ez egitea. Ez kexatzeak eta zaratarik ez sortzeak, beharrezkoa duten atentzioa ez ematea eragin dezake. Esaten dituzten gauzak modu zorrotzago batean esaten erakutsi behar zaie eta beraien sentimenduak adieraztean kasu egin behar zaie.

6. Arreta eta iraunkortasuna

Haur txikiek zerbaitetan arreta mantentzea denbora luzean zehar zaila da eta arreta mantentzen hori aldakorra izaten da haurren artean.

Batzuei jarduera batetik bestera pasatzea ez zaie asko kostatzen eta beste batzuei, aldiz, beraien denbora eman behar zaie, jarduera berean denbora luzean zehar egoteko gaitasuna dutelako.

a. Ezegonkorrak diren haurrek beharrezkoa izaten dute helduen presentzia jolasterako orduan, beraien inguruan hitz egiten ari direla entzutea eta abar.
b. Ekinak edo persistenteak diren haurrak, autonomia handiagoa izaten dute denbora luzea bakarrik egoteko, beti ere ondo pasatuz. Kasu hauetan egin edo ukitu behar ez duten zerbait buruan sartzen zaienean, ideia horretatik ateratzea eta beste gauza batzuekin distraitzea oso zaila izaten da.

7. Distrakzioa

Distraitzeko eta etengabeko mugimenduan egoteko gaitasuna duten haurren gurasoek, seme- alaba hiperaktioak dituztela pentsatzen dute. Hala ere, egoera horren ebaluaketa egitea zaila izaten da, haurrak hain txikiak izanda diagnostikoa egiten ez baita. Kasu horietan, seme- alabak estimulu gutxiko testuinguru lasai batean izatea komenigarria izaten da.

Entretenitzeko zailak izaten diren haurrak, burugogorrak eta oposizionistak izaten dira. Horregatik, komenigarria izaten da eman behar diren aldaketei buruz denborarekin informatzea. Haur hauek autonomoagoak izaten dira.

8. Zentzumen sentsibilitatea

Oso sentikorrak diren haurrak, edozein aldaketaren aurrean modu nabarmen batez erantzuten dute, adibidez, zapore, testura, argi, usain edo tenperatura aldaketekin. Horren ondorioz, mania gehiago izaten ohi dituzte. Hala ere, helduak egiten diren heinean, oso pertsona sentikor

eta adeitsuak izango dira. Komenigarria izaten da beharrezkoak ez diren aldaketak ez inposatzean.

Sentikortasun maila baxuagoa duten haurrek ez dituzte hainbeste buruhauste ematen. Hala ere, helduentzat zailagoa izango da haurrei zerbait gertatzen zaienean horren berri izatea.

9. Umore mota

Haur batzuen nortasunean poza da nagusi, beste batzuengan seriotasuna eta beste batzuengan haserrea. Oso erraza izaten da haurrak zein talderen parte diren:

a. Umore txarra nagusia den haurrekin, pazientzia handia izan behar dute helduek. Gurasoen lana izango da beraien seme-alabaren ezaugarria dela onartzea eta ez dela ez haurraren ez beraien errua horrelako jarrera izatea (umore txar horren arrazoia, haurrari bere egunerokotasunean gertatzen zaion zerbaiten ondorio ez bada).
b. Pozik egoten diren haurrak oso maitagarriak izaten dira, baina helduak adi egon behar dira beraien irribarreen atzean edozein ezinegon edo frustrazio egon daitezkeelako. Eremu honetan adi egotea garrantzitsua da, umore txarreko haurrak ez bezala, beraien adierazpenak ez dira hain argiak.
c. Serioak diren haurrak, maitatuak eta diren bezala baloratuak sentiarazi behar dituzte helduek. Inolako tontakeriarik egin gabe beraien seriotasunarekin maitagarriak direla sentitu behar dute.

Montero, L. *Nueve rasgos que definen la personalidad de un niño:* http://www.serpadres.es/1-2anos/educacion-y-desarrollo/rasgos-caracter-ninos-1-ano.html

2.6.2 Autoestimua

Autoestimua, haurren garapen pertsonalerako oinarrizko elementua da. Beraien autoestimu graduaren araberakoa izango da ikasteko garapena, besteekiko harreman egokiak garatzea, jarduerak egiteko gogoak izatea eta zergatik ez, beraien zoriontasunaren eraikuntza egitea. Haur batek autoestimu egokia duenean bere burua gauzak egiteko trebea ikusten du eta segurua eta preziatua sentitzen da. Ikastea garrantzitsua dela ulertzen du eta laguntza eskatu behar duenean ez du bere burua gutxietsia ikusten. Arduratsua izango da, jariakortasunez komunikatuko da eta besteekin modu egokian harremanak mantenduko ditu. Aldiz, autoestimua baxua duen haurrak ez du bere aukeretan inolako konfiantzarik izango ezta bere ingurukoetan ere. Beste pertsonen aurrean gutxietsia sentituko da eta horren ondorioz bere jarrera kritikoagoa, lotsatia eta sormen gutxikoa izango da. Horrek, zenbait kasutan, jarrera agresiboak garatzea ekar dezake eta aldi bereak haurrak bere ikaskideengandik eta familiarengandik aldentzean eragin dezake.

Zenbait adituen esanetan, autoestimu baxuak depresio, anorexia eta beste zenbait arazoetara bideratu ditzake haurra. Autoestimu altuak, berriz, pertsona batek bere gaitasunetan konfiantza izatea, besteengandik manipulatzen ez uztea, besteen beharren aurrean sentikorragoa izatea eta beste gauza batzuen artean, bere printzipio eta baloreak defendatzea eragin dezake. Zentzu horretan, gurasoen papera garrantzitsua izango da beraien seme- alaben osasun fisikoa eta osasun emozionala ondo zaintzeko.

Autoestimua, haurtzaroaren eta gaztaroaren eraikuntzan, oinarrizko atala da. Ez da eskolan ikasten den ikasgaia. Egunero garatzen joaten da, onarpen eta konfiantzazko harreman pertsonalen bidez. Haurren alde emozionala ezin da inoiz alde batera utzi ez guraso ez irakaslearen aldetik. Hauek izaten dituzten umore aldaketei eta gora- behera emozionalei kasu egin behar zaie eta adi egon behar dira guraso eta irakasleak.

Haurrak jaiotzen direnetik gazteak diren arte segurtasuna eta afektua aurkitu behar dute bai etxean baita etxetik kanpo ere, kasu honetan eskolan, horrek beraien garapen orokorrean eragina izan dezakeelako. Denboraldi horretan lortzen den guztia, haurren garapen fisiko, intelektual eta emozionalean eragina izango du eta etorkizunari begira bide bat edo bestea ematea eragin dezake.

2.6.3 Adierazpen emozionala

Haurrak txikiak direnean eta hitz egiten ez dakitenean, beraien gurasoekin harremanetan jartzeko komunikazio ez berbala erabiltzen dute. Haurrek beldurra, haserrea edo poza hilabete gutxi batzuekin garatzen dituzten emozioak dira eta denbora pasa ahala, hizkuntzaren garapenarekin batera horien konplexutasuna ematen da.

Haurrek izaten dituzten esperientzia emozionalak orokorrean, denbora asko ematen duten pertsona helduarekin harremanetan daudenean gertatzen dira. Horrela, emozio positiboak adieraziko dituzten besarkada bat jasotzean, edo emozioa negatiboak adieraziko dituzten deseroso sentitzen diren egoeretan.

Haurrak txikiak direnean, erraztasunez adierazten dituzten beraien emozio edo sentimenduak; kasketatik negarrera pasatzen dira eta hortik barre egitera. Aurrerago azalduko dut haurrek bizitzan zehar izaten dituzten komunikazio aldaketa horiek.

Haurtzaroaren azkeneko urteetan, txikiek beraien adierazpen emozionalak zabalduko dituzte, beste sentimendu batzuk agertzearekin batera, adibidez, lotsa edo erruduntasuna. Hizkuntzari esker, sentimendu horiek argi adierazteko aukera izaten dute.

Haurrak hazten diren heinean, ondorengo komunikazio gaitasunak garatzen doaz Raquel Bravo autoreak "*Bonding.es*" web orrian azaltzen duen bezala:

- 0 eta 3 hilabete bitartean: heldua begiratzen dute, irribarre egin eta ahoskatu egiten dute. Beraien superbizipenerako oinarrizko gaitasunak negarra eta zurrupatzea dira.
- 4 eta 6 hilabete bitartean: aurpegiak ezagutzen dituzte eta maitasuna, adiskidetasuna edo beldurra adierazten dute. Modu positiboan edo negatiboan erantzuten dute.
- 6 eta 9 hilabete bitartean: maitasunaren ezagutzea eta adierazpena ematen da. Pertsona ezagunen eta ezezagunen arteko desberdintasuna egiten dute eta ezezagunen aurrean urduritasuna adierazten dute. Oihuak, eta buruarekin eta besoekin egindako mugimenduak egiten dituzte.
- 10 eta 12 hilabete bitartean: pertsona hurbilen izena ulertu eta erabiltzen dute. Keinuen erabilera egiten jarraitzen dute, baina aldi berean hitzak esaten hasten dira eta hauen errepikapena egiten dute.
- 12 eta 18 hilabete bitartean: beraien lehenengo hitzak esaten dituzte eta kasketa eta ezetzaren denboraldiari hasiera ematen diote.
- 3 urte dituztenean: esaldi sinpleak erabiliz hitz egiten dute. Beraien gorputza ezagutzen hasten dira eta harreman dualak utzi eta hirugarrenekin harremanak izaten haste dira.
- 4 urte dituztenean: adin honetan "eta zergatik?" galderaren agerpena dago. Galderek hizkuntza indartzen dute eta komunikazio helburua izaten dute. Hauen bidez independentzia beharrak adierazten dituzte.
- 5 urtetik 6 urtera: haurrak erreflexiboagoak eta autokritikoagoak dira. Beraien galderak gauzen funtzionamenduari buruzkoak izaten dira. Limiteen eta autodiziplinaren garapena barneratzen hasten dira.

- 8 urtetik 9 urtera: buruz ikasteko gaitasuna garatzen dute. Sozializatzen dira eta berdinen arteko taldean indarra hartzen joaten dira.

- 13 urte: pentsamendu abstraktuaren agerpena ematen da. Momentura arte egindako ikaskuntza guztiak osatu eta finkatzen dituzte eta etorkizunean gertatuko zaizkien aldaketentzako prestatu egiten dira.

2.6.4 Garapen soziala

Haurren arteko harremana ematea oso garrantzitsua da. Haurrak txikiak direnean beraien inguruan dituzten pertsona guztiak behatzen dituzte eta haiengandik nahi gabe gauza asko ikasten dituzte. Horregatik, beraien adin bereko haurrekin harremanetan egoteak gauza berriak ikasten laguntzen die.

Bi urtetik aurrera haurrek hitz egiteko nahikoa hiztegia dute, baina oraindik ez dira gai izaten helduen munduko gauza asko ulertzeko.

Hiru urte dituztenean, beraien garapen emozionalak otzanagoak izaten uzten die, nahiz eta oraindik ere desobedientzia eta autoafirmazio momentu asko izango dituzte. Adin horretan egoera horiek naturalak dira eta bai gurasoek bai irakasleek jarrera normalak bezala ulertu behar dituzte. Haurren irudimenaren garapena ematen hasten da, gizartekoiak edo lagunkoiak bihurtzen dira eta jolasteko adiskideak behar izaten dituzte. Momentu horretan, lotsaren agerpena ere eman daiteke.

Hiru eta lau urte bitartean, haurrak gezurretan hasten dira, baina gehienetan esaten dituzten gezurrak inolako gaiztakeriarik gabe esaten dituzte. Gezur horien arrazoia izaten da txikiek ez dutela ondo bereizten errealitatea eta fantasia eta askotan nahastu egiten dute. Haurrek gezurra engainatzeko intentzioarekin egiten badute, bai irakasleak baita gurasoak ere adi egon behar

dira, jarrera horren atzean arazo bat egon daitekeelako eta hori ezkutatzeko helburua egon daitekeelako. Biraoak ere azaltzen dira garai horretan eta haurrak horiek esaten ondo pasatzen dute, nahiz eta horien esanahia eta zentzua zein den ez jakin. Egoera horietan, haurrarekin dauden helduek jarrera horiek zuzendu behar dituzte, bati ere modu natural bat erabiliz eta garrantzia handirik eman gabe.

2.6.5 Mintzairaren garapena:

Mintzaira bizitza osoan zehar garatzen joaten den gaitasuna da. 3- 6 urte bitarteko haurren gaitasuna handitzen joaten da, garai horretan hitz solteak esatetik esaldi osoak esatera pasatzen baitira.

Atal honetan, 3- 6 urte bitarteko haurren garapen fonologikoa, berbategia eta gramatikaren garapena, narraziorako gaitasuna eta garapen pragmatikoak azalduko dira.

2.6.5.1. Garapen fonologikoa:

4- 5 urte bitarteko haurrek, zenbait hitzen ahoskera egiteko zailtasunak izaten dituzte. Zailtasun horiek prozesu fonologikoaren barnean kokatzen dira eta hauek 3 motatakoak izan daitezke:

- Estruktura silabikoaren erredukzioa: “ tete ” → “ txupete ”
- Asimilazio prozesua: soinuen segmentazioa, adb.
  “ liblo ”→ “ libro ”
- Ordezkapen prozesua: fonema bat beste batengatik ordezkatzea, adb. “ borro ” → “ gorro ”

Hizkuntzaren arabera fonemen barneratze ezberdina ematen da. Gaztelania eredutzat hartuta, 3 urteko haurren % 90ak m / n / ñ / p / t / k / b / l / j / g fonemak ondo ahoskatzen ditu eta ai / ei diptongoak ere ondo ahoskatzen dituzte. Baina beste zenbait diptongo eta hitz

ahoskatzerako orduan, arazoak izaten dituzte, hala nola, eo /ie , “ cl ”/ “cr ” eta “d” bokalen artean gaizki ahoskatzea.

4- 5 urterekin aurrerapenak ikusten dira haurrengan, adibidez, “d” bokalen artean ondo ahoskatzen dute eta “ g ” ere. “ Ch ” ondo ahoskatzen dute baina oraindik “ R ” gogorra ahoskatzeko zailtasunak izaten dituzte.

6 urterekin hizkuntzaren edozein soinu ongi ahoskatzen dute. Arazoak sortu daitezke hitz oso luze eta konplexuak esan behar dituztenean. 6- 7 urteekin ahoskera eta gaitasun fonologikoak asko hobetzen dira eta honek irakurmenean eta idazmenean laguntzen dute. Prozesu hau guztia horrela ematen da, haurraren garapena normala baldin bada.

2.6.5.2 Berbategia eta gramatikaren garapena:

Haurren bizitzaren lehenengo urtean hiztegia pixkanaka- pixkanaka handitzen joaten da eta lehen haurtzaroan berbategiaren hazkuntza azkarra ematen da. Haurren garapen kognitiboa eta interakzionatzeko gaitasuna familiari esker eta harreman estua izaten duten pertsonei esker ematen joaten da eta aldi berean, haur txikiek beraien hiztegia handitzen joaten dira, hitz berrian sorkuntza laguntzen baitute. Hala ere, lexikoaren hazkuntza ez da bakarrik hiztegiaren handitzearekin ematen, hiztegiaren ordenak eta hitzen erabilerak garrantzi handia baitute.

Lehen hezkuntzan lexikoaren garapenean aldaketa kuantitatiboak eta kualitatiboak ematen dira eta garrantzitsua da horiek kontuan hartzea. Hau da, haurrek ikasten dituzten hitz kopurua kontrolatzea garrantzitsua da, baina hitz horiek nola egiten dituzten kontrolatzean ere garrantzitsua da. Templin (1957) adituaren arabera, 6 urteko haur baten hiztegia 14.000 hitzen ingurukoa da, eta Carey (1978) adituaren arabera, haurrek 18 hilabete eta 6 urte bitartean, egunero 9 hitz ikasten dituzte.

Prozesu gramatikalaren ikaskuntza konplexua da haur txikientzat. Honen hasiera goiztiarra da, baina iraupen luzekoa, nerabezarora arte irauten baitu.

3- 6 urte bitartean ikaskuntza gramatikalaren prozesua aktiboa da. 4 urteekin oinarrizko gramatika barneratua izaten dute haurrek esaldiak egiteko gaitasuna lortua dutelako, baina oraindik ikasteko asko geratzen zaie.

Normala izaten da 4- 5 urte dituzten haurren artean, beste batek zerbait kontatzen duen bitartean haiek ere hitz egitea, gauzak errepikatuz edo esandakoa beste estruktura batean esanez. Prozesu horiek zailtasunen adierazleak dira, narrazio bat aurrera eramateko zailtasunak daudela adierazten baitute.

3. GARAPENA ETA GURASOEN PARTE HARTZEA ESKOLAN

Lan honetan, gaiarekin zerikusia handia edo zuzena duten bi hitz garrantzitsu aipatu behar ditut: parte hartzea eta inplikazioa. Hauen arteko desberdintasuna egitea zaila izan daiteke eta lanean nahastu daitezkeela ere iruditu daiteke. Horregatik, bi hitz horien definizioa ematea garrantzitsua dela ikusten dut.

Parte hartzea, beste pertsona batzuekin batera gertaera edo jarduera ezberdinetan interbenitzea da. Adibidez, eskola barruan guraso batzuek ipuin bat kontatzera joatean, gela horretan parte hartzen ari dira.

The free dictionary: http://es.thefreedictionary.com/participar

Inplikazioa, pertsona bat zerbaitekin edo norbaitekin konprometitu edo inbolukratzea da. Adibidez, gurasoak beraien seme-alaben hezkuntzarekin konprometitzean, beraientzat aproposak diren baloreak transmitituko diete.

The free dictionary: http://es.thefreedictionary.com/implicar

3.1. Eskolan haur hezkuntzan proiektuen bidez lan egitea eta gurasoen parte hartzea

Gaur egun, zenbait eskoletan irakasle batzuk proiektuen bidez lan egiten hasi dira. Proiektu hauek kasualitatez emandako edozein gertaeretatik, irakasle batek eragindako esperientzietatik, haurrek izaten dituzten ideietatik, arazoetatik, gelan eragina izan duen gertaerengatik, txango batetik, ekimen batetik, eta abarretatik sortzen dira. Hauek ez dute aurretik ezarritako irupen zehatza, egun batzuk, bizpahiru aste edota bi hilabeteko iraupena izan dezaketelako.

Proiektuen bidez lan egiteak, ikaskuntza tradizionalak eskaintzen ez dituen aukera asko ematen die bai irakasleei baita ikasleei ere. Horrela lan egitean, haurrek ikertzen eta esperimentatzen ikasten dute eta beraien interesetan oinarritzen dira.

Hala ere, modu honetan egokiro lan egiteko, irakaslearen inplikazio osoa eta hein batean gurasoen parte hartzea guztiz beharrezkoak dira. Elaborazio, material eta baliabide prestaketa eta ebaluazio lanak egitea beharrezkoak dira, beraz, irakasleak lan handia egin behar izango du proiektuak aurrera doazen heinean, lan metodo hau aurretik prestatzen ez delako. Hau da, irakasleak ez dakienez proiektu bakoitzean zer eta nola aterako den, aurretiko material eta baliabideen prestaketa eta ebaluazioa prestatzea ezinezkoa da. Lana egiten den aldi berean aipaturiko gauza horien antolaketa egin behar du.

Haur hezkuntzan lan egiteko proiektuak erabiltzeak, globalizazioa ematea ahalbidetzen du, etapa honetan berebiziko garrantzia duena. Oinarri bat erabiliz, eremu curricular guztiak landu daitezke, haurrek ikasten dutenarekin disfrutatzen duten bitartean. Ikasleak ikusten ari direnarekin hain murgilduta daude, ez direla kontziente izaten barneratzen ari dituzten ideia eta kontzeptu guztiez. Gainera, gelan modu honetan jarduteak, haur bakoitzak bere erritmoa jarraitzea ahalbidetzen du, inolako presiorik gabe. Lan egiteko metodo honek, harreman sozialak sustatzen laguntzen du, errespetu eta kooperazio baloreak eta bizikidetza arauak kontuan hartuz. Proiektuek, talde txikietan lan egiteko aukera ematen die, modu honetan lanak eta ideiak antolatzen eta ardurak banatzen ikasiko dute.

Haur txikiei ikertzea asko gustatzen zaie, beraien inguruan dituzten gauza guztien inguruko informazioa jasotzean disfrutatu eta gozatzen dutelako. Proiektuen bidezko ikaskuntza metodoarekin haurrak motibatzen dira eta gehiago jakiteko jakin-mina izaten dute.

Proiektu mota ezberdinak daude, gelan aukeratzen den gaiaren arabera. Badaude pertsonalak diren proiektuak, “Asteko protagonistaren” proiektua bezala, edo gauza orokorren inguruan egiten diren proiektuak. Hona hemen aipatutako bi proiektu hauek nola egiten direnaren azalpena.

3.1.1 *Gai orokorren inguruko proiektuak*

Lan egiteko metodo honek gai ezberdin eta anitzak jorratzeko aukera ematen du, beti ere haurren nahia eta gustuak errespetatuz eta jarraituz, hau da, haurren interesetatik baliatuz. Proiektuka lan egiteko irakaslearen lan egiteko gogoak nahitaezkoak dira, lehen aipatu bezala, lan handia eskatzen duen metodoa baita. Hiru fase bereizten dira lan prozesu honetan:

1. Fasea: Proiektuaren hasiera

   Lehengo fase honetan, haurrek aztertu eta landu nahi duten gaia aukeratu behar dute. Horretarako irakasleak laguntza emango die ikasleei galderak eginez beraien gustuei buruz. Interesgarria izaten da momentuan gertatzen ari den zerbaiten inguruan aritzea edota duela gutxi haurrek ikusi duten zerbait bereziaren inguruan aritzea.

   Behin gaia aukeratuta, haurrek horren inguruan dakiten guztia esango dute eta irakasleak ideia guztiak apuntatuko ditu paper batean, honen izenburua izanda "*Zer dakit nik gai honen inguruan*?".

   Gero, ikasleek gai horren inguruan jakin nahi dutena esango dute eta galderak egiten irakasleak zerrenda bat prestatuko du. Haurrek galdera horien erantzun posibleak esango dituzte eta irakasleak horiek apuntatuko ditu proiektu amaieran konparaketa egin ahal izateko.

2. Fasea: Gaiaren inguruko informazio bilketa

   Bigarren fase honetan, irakasleak haurrak informazioa jasotzeko plangintza eta jarduera posibleak adostuko dituzte: irteera posibleak, adituekin hitz egiteko aukera, eta abar. Honen helburua izango da haurrek egindako galderei erantzuna ematen saiatzea.

   Irakaslearen laguntzaz gain, haurrek beraien gurasoen laguntza ere beharko dute. Etxean gurasoekin batera bai interneten baita liburuetan ere gaiaren inguruko informazioa bilatuko dute eta aurkitutakoa gelara eramango dute ikaskideei azaltzeko. Irakasleak haurrak tentatuko ditu entzuten duten informazioaren inguruan

galderak egitera eta horien inguruko azalpenak (komentarioak) egitera.

Haurrak guraso eta irakaslearen laguntzarekin ikertzen doazen heinean, marrazkiak, argazkiak, "idatziak", eta abar egin ditzakete. Horrekin, gauza berriak ikastean aurretik ikusitakoarekin konparaketak egin ditzakete eta ondorio ezberdinak ateratzen joan.

3. Fasea: Proiektuaren ondorioak

Hirugarren eta azken fase honetan, haurrek aurkitu dituzten erantzunak aztertu eta eztabaidatuko dituzte. Irakasleak, hasieran haurrek zekizkiten ideiak berriro aipatu eta lan egin ondoren lortutako erantzunekin konparaketa egitea eskatuko die haurrei, beti ere, guztion arteko eztabaidaren bidez.

Lan hori guztia egin ondoren, haurrek nahi dituzten pertsonei ikasitakoa aurkezteko aukera izango dute: lagunak, familia, ikaskideak, ikastetxeko beste ikasle eta irakasleak, eta abar.

3.1.2. *Proiektu pertsonalak*

Proiektu mota hau azaltzeko, "Asteko Protagonistaren" proiektuan oinarrituko naiz. 3 urteko haurren geletan egiten den lana da hau. Haurrak eskolan hasi berriak dira eta elkarri ezagutzen ari dira. Beraien arteko ezaguera interesgarria eta politagoa egiteko oso baliagarria den metodoa dugu hau.

Irakasleak haurren zerrenda hartu eta ikasle bakoitzari ikasturteko aste bat egokituko dio. Horrela, ikasle bakoitzari dagokion aste horretan, asteko protagonista izango da. Haurrek jarduera bereziak egingo dituzte beraien astean:

- Kutxa: haurrek kutxa berezia eramango dute gelara eta bertan beraien gustuko gauzak eta gauza pertsonalak sartuko dituzten. Bertan gustuko jolasak, puzzleak, ipuinak, instrumentuak, bideoak, familiaren argazkiak, gustukoen duten arropa edo zapatilak, txikiak zireneko arropa, eta abar sartuko dute. Astelehenean bertan, haur bakoitzak bere kutxaren aurkezpena egingo die ikaskide guztiei eta kutxako gauza guztiak banan-

banan ateratzen joango da. Horrela haurrak gauza guztiak zer diren azaldu eta bere hizkuntza landuko du. Behin kutxaren aurkezpena eginda, gauza guztiak berriro barruan gorde eta ikaskide guztiek bertan dauden objektu guztiekin astean zehar jolasteko aukera izango dute, kutxa gelako mahai berezi batean egongo baita.

- Izena: haurrek beraien izena hiru modu ezberdinetan paper batean jarriko dute. Lehenengoan, beraien izena karratu batean idatzita egongo da eta beraiek bakarrik itsatsi beharko dute orriaren goiko aldean. Bigarrengoan, izenaren letrak izango dituzte eta ordenatu ondoren aurreko pausuan jarritako izenaren azpian itsatsi beharko dituzte. Hirugarren eta azkeneko modua idatziz izango da. Jarduera honekin haurrek beraien izena eta grafiaren lanketa egingo dute.

- Ikaskideak: ikasleak bere ikaskide guztien argazkiak paper batean itsatsiko ditu, nahi duen moduan eta ordenan.

- Estanpazioa: protagonista den haurrak bere gustuko kolorea aukeratuko du eta irakasleari esango dio. Irakasleak plater batean kolore horretako margoa bota eta haurrak bertan eskuak sartuko ditu. Behin eskuak margo nahikoa dutela, paperaren gainean jarri eta bere eskuen estanpazioa egingo du.

- “Nola ikusten naute lagunek?”: lan hau egin baino lehen, irakasleak asteko protagonista gelakideen aurrean zutik jarri eta guztion artean deskribatuko dute: hile motza edo luzea, betaurrekoak, begia, ahoa, sudurra, besoak, hankak, eta abar. Gero haurrak mahai inguruan eseri eta asteko protagonista marraztuko dute. Azkenean irakasleak marrazki guztiak bildu eta protagonistaren jardueren artean sartuko ditu gero etxera eramateko.

- Nire lagunen muxuak: irakasleak haurrei ezpainak margotuko dizkie eta paper batean muxu ematea eskatuko die. Muxu bakoitzaren ondoan haur bakoitzaren izena idatziko du, eta muxu horiek guztiak asteko protagonistari emango dizkio bere etxera lagunen muxuak eraman ditzan.

- Gurasoen bisita gelara: haurrentzat jarduera garrantzitsuenetarikoa izaten da hau. Protagonistaren gurasoak edo familiak egun bat aukeratuko du gelara joateko. Egun horretan, haurrak bere senideak aurkeztuko ditu eta beraiek aukeratutako zerbait egingo dute, beti ere euskaraz. Eskulanak, ipuin kontaketak, jolasak, antzerkiak, gurasoen lanbideen azalpenak eta horiekin zerikusia duten ekintzak, eta abar egiten ohi dute. Egun oso berezia da bai ikasle bai familiarentzat. Ikasleek familia eskola eremuan sartuta daudela ikusten dute eta familiak bere haurraren gelako giroa nolakoa den ikusteko aukera eta ikaskidea nolakoak diren ezagutzeko aukera du.

  Jarduera hauek guztiak astean zehar egingo dira irakasleak erabakitzen duen ordenaren arabera, eta haur guztiekin egin behar dituen jardueren arabera. Aste bukaeran irakasleak egindako jarduera guztiak bildu eta koadernotxo bat bezala haurrari entregatzen dio bere etxera eraman dezan.

Bosch, I.; Camps, S.; Gomila, M.C.; Pons, C.; Alonso, M. J.; Pons, F. (2012)

Atal honen hasieran aipatu bezala, gurasoen parte hartzea oso garrantzitsua eta beharrezkoa izaten da. Egia da haurrek beraien ezagutzak eraikitzen joaten direla lan ezberdinak egiten dituzten bitartean, baina gurasoen paperak garapen horretan lekua ere badauka.

Haurrek gai ezberdinen inguruan informazioa jaso behar dutenean interneten, liburuetan, aldizkerietan eta abar, gurasoen laguntza behar izaten dute horietan azaltzen dena ulertzeko eta gero gelakideei modu egokian azaltzeko;

argazkiak ateratzean ere gurasoen laguntza behar izaten dute, gehienetan behintzat.

Pentsa dezakegu ekintza horiek tontakeriak direla edo garrantzia handirik ez dutela. Baina haurrek beraien aita edo ama beraiekin batera lanean ari direla ikustea, asko motibatzen dira eta gurasoekiko harremana indartzen da. Horregatik etxeetan lan hau egiteak oso gauza positiboak ekar ditzake.

Gurasoen hezkuntza-estiloaren* arabera, parte hartze hori handiagoa edo txikiagoa izango da. Horrek haurraren garapenean eta motibazioan eragin zuzena izango du laguntza jasotzen ez duten haurrengan, bere inguruko lagunek edo ikaskideek laguntza dutela eta ekarpen asko egiten dituztela ikusiko dutelako eta beraien kasuan laguntza eskasa eta ekarpen gutxi egingo dituztelako. Lan egiteko modu honetan arrisku faktorea izan daiteke hori. Horregatik hainbeste errepikatzen da gurasoen edo familiaren eta eskolaren arteko harremana eta elkarlana mantentzea eta garatzen joatea oso garrantzitsua dela.

3.2. Hezkuntzaren estiloak familiaren arabera eta hauen inplikazioa

Haur guztien hezkuntzan eragina handiena duten pertsonak gurasoak dira. Hauek beraien seme- alaben hezkuntzari dagokionez, arau batzuk ezartzen dituzte eta horiek seme- alaben arabera aldatzen joaten dira. Hasieran, arau horien ezartzea gurasoen esperientzia propioaren araberakoa izaten da eta hauen haurren izaeraren arabera, arau horietan aldaketak egiten joaten dira. Gurasoek ezartzen dituzten arau horiek izaten dira haurrentzako hezkuntza estiloa zehazten dutenak.

*Aurrerago azalduko ditut zeintzuk diren hezkuntza estilo ezberdinak

Hezkuntza estiloa definitu ahal izateko, bi dimentsio izaten oi dira kontuan: gurasoek umeengan ezartzen duten kontrola eta gurasoek umeengan proportzionatzen duten afektua. Bi dimentsio hauen konbinazioaren arabera lau hezkuntza estilo ezberdin bereiz daitezke(Quintana, J. M. (1993)):

3.2.1. Estilo demokratikoa

Guraso hauek beraien seme- alabengan kontrol eta afektu maila altua aukeratzen dute. Ingurune afektibo eta komunikatibo egokia proportzionatzen dute, maitasuna adierazten dute, adierazpen emozional altuko gunea sortzen dute eta seme- alabek egiten dutenarekiko oso adi egoten dira. Haurrekiko ardura handia adierazten dute eta berauen seme-alaben jarrera egokia denean horren indartzea egiten dute hauen motibazioa bultzatuz eta jarrera egoki horien errepikatzea eraginez.

Guraso hauek arauak ezartzen dituzte eta arazoak agertzen direnean, elkarrizketaren bitartez, haurrek etxean ezarrita dituzten arauak bete dezaten ahalegintzen dira, zigor fisikoa eta inposizioa ekidinez.

Estilo honetako gurasoek, beraien seme-alaben hezkuntzarekin oso konprometituak sentitzen dira, baina aldi berean haurren autonomiaren garapena indartzeaz arduratzen dira. Familia hauetan hezten diren umeak beraien buruarekiko balorazio egokia dute, independenteak dira eta ikastetxean emaitza onak izaten dituzte normalean.

3.2.2. Estilo autoritarioa:

Guraso hauek beraien seme- alabengan kontrol maila baxua eta afektu gutxi izaten dute. Guraso oso zorrotzak dira eta ezarritako arauen betetzeari garrantzia handia ematen diote. Ezartzen dituzten arauak

aldaezinak izaten dira eta zigorraren erabilera egiten da horiek betetzen ez direnean. Haurren eta gurasoen artean ez da komunikazio egokia bermatzen, harremana hotza izaten da eta ingurugiro afektibo egokia ez da sortzen. Umeen erantzuna ez da ona estilo honen aurrean eta jarrera arazoak, agresibitatea eta frustrazioa azaltzen dute. Horren ondorioz, haur heldugabeak, menpekoak eta dudatsuak izaten dira. Hori dela eta, kritikatzeko gaitasuna ez dute ongi garatzen.

3.2.3. Estilo permisiboa

Guraso hauek beraien seme- alabengan kontrol maila baxua eta afektu maila altua izaten dute. Familia estilo hauek ez dituzte arauak ezartzen, beraz, seme- alabenganako exijentzia maila oso baxua da eta umeek erabakiak hartzeko aukera izaten dute oso txikitatik. Gurasoek afektu maila altua adierazten dutenez, maitasun harremana ezartzen dute, komunikazio bide egokiak sustatzen dituzte eta laguntza emozionala ematen dute. Estilo honetan hezi diren haurrak oldartsuak edo inpultsiboak eta heldutasunik gabekoak izaten dira.

3.2.4. Estilo indiferentea

Guraso hauek beraien seme-alabenganako kontrol eta afektu maila eskasa izaten dute. Familia estilo hauek ez dute laguntza emozionala ematen, ez dute ingurune afektibo egokia sortzen eta etxean ez dituzte arauak edo limiteak ezartzen. Guraso hauek ez dira beraien haurren heziketan inplikatzen eta ez dira horretan saiatzen ere. Haurrek ez dituzte harreman egokiak garatzen eta estimulazio kognitibo egokiak ez zaizkie ematen. Haur hauen ez dute normalean garapen egokia izaten, beste pertsonekin interakzioak ezarri eta mantentzeko zailtasunak izaten baitituzten. Heldutasunik gabeko haurrak izaten dira, ezegonkorrak eta oso zorrotzak beraien eskakizunekiko. Kontrola mantentzeko eta arauak betetzeko zailtasun handiak izaten dituzte, alderdi horiek beraien etxean ikusi ez dituztelako.

Hona hemen lau estilo hauek biltzen dituzten ezaugarri orokorren taula:

	Autoritarioa	Permisiboa	Demokratikoa	Indiferentea
Afektua		✓	✓	
Kontrola	✓		✓	
Zorroztasun altua	✓			
Autoestimu altua			✓	
Inpultsibitatea		✓		✓
Heldutasun eza	✓	✓		✓
Eskola errendimenduona			✓	
Autonomia			✓	
Dependentzia	✓			
Kritikatzeko gaitasun altua			✓	
Konpromezu gutxi				✓
Autoestimu baxua	✓	✓		✓
Zigorraren erabilera	✓			
Iritziari garrantzia eman			✓	
Desobedientzia				✓
Inposaketaren deuseztapena			✓	
Agresibitatea	✓			✓
Arazoak giza harremanetan	✓			✓

***Irudia: Oinarri psikologikoak* ikasgaian(2.seihilekoan) egindako jarduera**

Goiko taula honetan, estilo autoritario, permisibo, demokratiko eta indiferentearen ezaugarriak biltzen dira. Argi ikus daiteke haurren hezkuntzarako positiboak diren ezaugarri guztiak bakarrik estilo demokratikoan azaltzen direla, adibidez, afektua,

kontrola, autoestimu altua, autonomia, kritikatzeko gaitasuna, inposaketaren deuseztapena, eta abar.

Estilo autoritarioan berriz, haurrentzat eskakizuna eta exijentzia handiko ezaugarriak ikusten ditugu, adibidez, kontrola, zorroztasun altua edo zigorraren erabilera. Aldi berean, haurrengan eragin txarra edo ez oso ona duten ondorioak ere ikus ditzakegu, hala nola, heldutasun heza, heldu edo beste pertsonekiko dependentzia izatea, autoestimu baxua, agresibitatearen azalpena eta beste pertsonekin harremanetan jartzeko edo harremanak mantentzeko arazoak. Gauza horiek guztiak haurren garapenean eragin zuzena dute eta etorkizunean horrela hezi duten pertsonarengan arazoak eragin ditzake.

Estilo permisiboak eta indiferenteak ere ez dute eragin oso ona izaten haurrengan. Lehenengoak maitasun handia ematen dio haurrari, baina arau ezak eta gurasoak bigunegiak izateak, haurren inpultsibitatea eta heldutasun eza eragiten dute. Estilo indiferentearen barruan haurrak hezten dituzten gurasoek, beraien seme-alabenganako konpromisoa oso baxua edo nulua dute. Horrek haurrak inpultsiboak, heldutasun gutxikoak, autoestimu baxukoak, oso desobeditzaileak esan edo ematen zaizkien arauekiko, pertsona agresiboak izaten dira eta horren ondorioz, beste pertsonekin harremanak mantentzeko zailtasun handiak izaten dituzte.

3.3 Gurasoak eta inplikazioa

Hemen ikusi ditugun lau hezkuntza estiloak oso ezberdinak dira beraien artean. Hauek dituzten ezaugarriak ikusita, haur txikiak ere beraien artean ezberdinak izatea eta hauek horietako hezkuntza estiloak jarraituz hezten dituztelako.

Egia da pertsona askok pentsa dezaketela autoritarioa dela hezkuntza estilo egokiena edo permisiboa dela egokiena. Puntu honetan, lau estilo hauen arteko konparaketa egingo dut eta horrekin batera gurasoengan estilo bakoitzak dituen ondorioak azaltzen saiatuko naiz. Horretaz gain, haurren arteko ezberdinak azaltzen ere saiatuko naiz.

Testuinguru demokratikoak hazten diren haurrak, heziketa “demokratikoa” jasotzean, autokontrola eta gauzekiko motibazioa izatea lortzen dute. Jarduera ezberdinen aurrean iniziatiba erakusten dute beraiengan duten konfiantzagatik eta autoestimu altuagatik. Oso haur alai eta naturalak izaten dira eta aldi berean oso pertsona leial eta arduratsuak izaten dira beraien eginbehar pertsonalekin, lorpenak erdietsi edo burutzeko motibazio handia izaten baitute. Beste pertsona batzuekin harremanetan jartzeko ez dute arazorik izaten eta guraso eta seme- alaben arteko harremana oso ona izaten da, beraien arteko gatazkak oso gutxitan emanez.

Gauza horiek guztiak gurasoek eragiten dituzte beraien haurrak hezteko modua aukeratzean. Haurrei maitasuna ematea oso garrantzitsua da, horrek baloratuak sentiarazten dituelako eta beraien egoera pertsonalarentzat lagungarria delako. Hala ere, etorkizunari begira balore egoki batzuk transmititzea eta horretarako arau batzuk ezartzea ezinbestekoa izango da. Heziketa mota hau jasotzen duten haurrek eskolan izango duten garapena orokorrean ona izango da, etxeko giroak eskolan ondo funtzionatzeak eragingo duelako. Gurasoen inplikazioa gelan handia izango da. Irakasleak gelan sartzeko proposatuko dien jarduera guztietan, ahal izango duten gehienetan parte hartzen saiatuko dira eta irakasleak ez ditu konbentzitu behar izango hauen parte hartzea eman dadin. Gainera oso modu egokian eta onean arituko dira gela barruan eta haurrekin etengabe interakzioan egoten saiatuko dira. Horrek beraien seme-alabak gustura eta harro egotea eragingo du. Irakasleak prestatutako bileretara joango dira. Bertan emandako informazioa jaso eta horren arabera beraien haurrengana zuzendutako neurriak hartuko dituzte, horren beharra dagoela irakaslearekin batera ikusten edo adosten badute. Neurriak hartu behar izatekotan, seme- alabekin modu lasaian hitz egin eta zigorra erabili gabe informazioa transmitituko diete. Bileretan hitz egindakoa haurrei transmitituko diete, zuzendu beharrekoak zuzentzeko eta gauza positiboak azpimarratzeko, beti ere, haurren motibazioa bilatuz.

Testuinguru autoritarioan hazten diren haurrak oso autonomia gutxi izango dute eta beraienganako konfiantza oso baxua izango da. Agresibitate eta

inpultsibitate maila handiko haurrak izango dira eta horrek, lehen aipatu bezala, beste pertsonekin harremanak izateko zailtasunak ekarriko dizkie. Haur hauek ez dira oso alaiak izango eta ez dira oso espontaneoak azalduko. Gauza hauetan guztietan gurasoen eragina dagoela esan daiteke, hauen hezteko moduak haurren izaeran eragina izaten dutelako. Hauen inplikazioa gela barruan emango da. Irakasleak gela barruan gurasoekin egiteko jarduerak proposatzean, parte hartuko dute baina beste haurrekiko harremana edo interakzioa zaila izan daiteke, hotza. Beraien seme-alabak ez dira harrituko, ezaguna duten jarrera ikusiko dutelako, baina beste guraso batzuen bisitekin konparaketak egin ditzakete eta gurasoen arteko aldeak ikusi. Irakasleak prestatutako bileretara joango dira eta bertan esandakoa jaso eta asimilatu ondoren, informazioaren edukiaren arabera jokatuko dute. Hau da, bestan ematen zaien informazioa beraien seme- alabaren inguruan positiboa baldin bada, harro sentituko dira, baina haurren eginbeharra bezala ikusiko dute eta ez dute beraien haurra animatuko horrela jarrai dezan, baizik eta gehiago eskatuko diote. Aldiz, bileran jasotako informazioa ez oso positiboa edo negatiboa baldin bada, ondorio moduan zigorra ezarriko dute eta horrek haurraren motibazio eza eragingo du. Gurasoek ez dute haurrarekin hitz egingo, ez da elkarrizketarik egongo beraien artean, eta helduak izango dira aginduak emango dituztenak eta beti azkeneko hitza izango dutenak.

Testuinguru permisiboan hazten diren haurren gurasoek, haurren beharrak erantzuten dituzte, baina hauen jarreren aurrean ez dituzte inolako limiterik jartzen eta ez dute autoritatearen irudia ematen. Beraien seme-alabei arauak jartzen dizkiete, baina horiek bete behar direnean malgutasun handiz aldatzen dituzte, beraz, haurrek nahi dutena egiteko aukera dutela ikusten dute gurasoek dituzten jarrera horietan. Gainera, horrelako hezkuntza jasotzen duten haurrek nahi dutena lortzera ohituta daude eta gurasoak horren errudunak dira, haurrek nahi dutena ematen edo uzten dietelako. Gurasoen hezteko modu honek, haurrenganako ondorioak dituzte. Ume hauek, beste haurrekin harremanak izateko arazoak izaten dituzte, beti beraiek gura dutena inposatzen dutelako. Autokontrol gutxiko haurrak izaten dira eta gauzekiko

motibazio gutxi erakusten dute. Gurasoen “portaeraren” ondorioz, ezarritako arauak ez dituzte errespetatzen eta inguruan dituzten pertsonak ere ez dituzte errespetatzen. Beraienganako segurtasuna oso-oso baxua da eta horrek autoestimua baxua izatea eragiten du. Beraien buruarekiko duten kontzeptua oso negatiboa izaten da eta autokonfiantza gutxiko neska- mutilak izaten dira. Eskolan ez dituzte emaitza oso onak ateratzen eta horrek frustrazioa eragiten die. Ezegonkortasun emozional handiko haurrak izaten dira. Gauza hauek guztiek, lehen aipatu bezala, gurasoek beraien hezkuntza metodoarekin lortutako emaitzak izaten dira. Guraso hauek beraien seme- alaben gelan inplikatuko dira. Irakasleak gela barruan jarduerak egitera gonbidatzean, parte hartuko dute baina beraien gehiegizko malgutasuna edo pasibidadea agerian geratuko da. Umeen irakasleak prestatutako bileretara joango dira eta irakasleak emandako informazioa jasoko dute. Ez dituzte ekarpen handirik egingo eta ez dute irakaslea asko informatuko beraien haurraren inguruan. Bertan hitz egindakoa ez diote seme- alabari komentatuko eta gauzak momentura arte funtzionatu diren bezala funtzionatzen jarraituko dute. Hau da, irakasleak beraiei emandako gomendioak beraien umearen inguruan entzungo dituzte, baina horiek praktikara eramaterako orduan ez dute kasurik egingo. Horren ondorioz, haurraren jarrera oso egokia ez bazen, berdin izaten jarraituko du eta ez da aldaketarik emango.

testuinguru indiferentean hazten diren haurren gurasoak ez dira afektiboki seme-alabekin inplikatzen. Hauen haurrak beste haurrekin harremanetan jartzeko arazo handiak izaten dituzte. Batzuetan agresibitate eta inpultsibitate maila altuak erakusten dituzte horietan kontrol maila baxua dutela erakutsiz, nahiz eta haur alaiak eta bizitasunez beteta izaten dira orokorrean. Ahaleginak egiteko interes urria erakusten dute eta horren ondorioz gauzak egiteko motibazioak ere beherakada handia egiten du haur hauengan. Gurasoen inplikazioa eskolan ez da oso nabaria. Irakasleak gelara sartzeko gonbidapena egitean, honek konbentzitu behar izango ditu eta ez dute interes handirik azalduko gelara sartu beharreko momentuan. Irakasleak prestatutako bileretara joango dira baina bertan esaten dena ez zaie asko interesatuko.

Informazioa jaso egingo dute, baina ondoren ez dute erabakirik hartuko seme-alabaren hezkuntzaren inguruan eta haurrek egin dituzten gauza positiboak erremarkatzeko ere ez dute ahaleginik egingo. Guraso hauen inplikazioa gela barruan ez da oso handia ezta nabaria ere.

Aipatu bezala, estilo demokratikoa lauen artean egokiena dela uste dut. Haurren nortasunaren garapenean gehien laguntzen duen bidea da eta aldi berean heziketa hobea ematen duena. Orokorrean gehien inplikatzen diren gurasoak edo behintzat gustukoen inplikatzen diren gurasoak, estilo demokratikoaren barruan haurrak hezten dituzten helduak izaten dira, inplikazio horretatik oso gauza positiboak ateraz. Beste hezkuntza estiloen inplikazioa ere ematen da, baina oso modu ezberdinean. Guraso pasibo eta indiferenteen kasuan behintzat, oso gogo gutxi eta pasibotasun handia dagoela ikusi ahal izan da orain arte egin diren ikerketa ezberdinetan.

3.4. Eskola eta familiaren arteko harremanak

"*Irakasleok edukiez asko dakigu, didaktikaz ere teorian asko dakigu, baina harremanez ez dakigu. Eta ahaztu egin zaigu gizakiari bere osotasunean begiratu behar zaiola, beregan eragina duten inguru guztiak kontuan hartu behar ditugula*" Itziar Goñi irakaslearen hitzak dira *Hik hasi* aldizkarian argitaratuta. Esaldi horretan irakaslearen lana “irakastea” soilik ez dela argi uzte du Goñik. Eskolako eta familiaren arteko harremanak oso garrantzitsuak dira eta askotan harreman horiek ez dira ematen edo ez dira nahikoak.

Dokumentu honen hasieran azaldu bezala, azken urteetan aldaketa handiak eman dira gaur egungo gizartean. Familia mota ezberdinak sortu dira, familia tradizionalaren irudiak indarra galtzea eraginez eta familia barruan dauden rolak aldatuz. Aldaketa hauek gaur egun gure inguruan daude, oso gertu, baina eskola eremuan oraindik ere integratuta ez daudela esan daiteke. Eskola aldaketa hauetan gehiago inplikatu beharko litzateke, bertan dauden ikasleak aldaketa horien parte direlako. Ikastetxeetan badaude banandutako gurasoak dituzten haur asko, adoptatuak direnak, beste herrialde batzuetatik datozenak,

gurasoak homosexualak dituztenak, eta abar. Gela barruan aurkitzen ditugun haur guztiak familia tradizionaletan bizi direla pentsatzen da gehienetan, baina askotan oker gabiltza.

Gai honen lanketa eskolan ematea oso garrantzitsua da eta oso interesgarria izan daiteke. Haurrek familia guztiak ez direla berdinak ikusteko aukera izango dute eta txikitatik tradizionalak ez diren familiak ezagutzen, errespetatzen eta onartzen hasiko dira. Gainera, gertu dituzten haurren familiak ezberdinak direla ikustean, gehiago jakiteko interesa eta jakin-mina agertu daiteke, familia ezberdin horien parte diren haurren erosotasunean eta integrazioan lagunduz.

Zenbait gaien trataera egitean familia mota ezberdinen aniztasuna ez da kontuan hartzen eta horrek zenbait haurren deserosotasuna eragin dezake. Eskolan aurkitzen diren liburu, ipuin, ikasgaietan eta abar, familia tradizionala agertzen da beti eta horrek ez du errealitatea islatzen, beraz, gai horren inguruan zenbait jarduera egin behar direnean zailtasunak ager daitezke zenbait haurrentzat. Gema Artola Gipuzkoako Guraso- bakarren Elkarteko lehendakariaren iritziz "*Eskola eta testu liburuak gizartearen atzetik doaz. Eskolan familia eredu klasikoa da agertzen den bakarra*" (Hik hasi aldizkaria)

Familia eta eskolaren artean interakzioa egotea eta etengabeko harremana mantentzea oso lagungarria da haurren garapen psikologikorako. Eskolak edo irakasle tutoreek, haurren egoera zein de jakitea oso garrantzitsua da. Horrela, irakasleak zenbait egoera bereziren aurrean nola jokatu behar duen edo zein azalpen eman behar dituen kontuan hartuko du.

Eskolak haurren familien egoerak ezagututa, laguntza handia eman dezake. Hasieran aipatu bezala, familia mota ezberdinak aurkitzen ditugu, baina haurrak ere desberdinak direla ikusi dugu. Haur bakoitzak garapen erritmo ezberdinak ditu, nortasuna, autoestimua, eta abar. Elementu horiek guztiek haurrarengan eragina zuzena dute, beraz, eskolaren eta familiaren arteko harremana egokia izan behar da. Hauen arteko harremana lantzeko modu ezberdin asko daude. Horietako bat da eskolan erabiltzen den metodologia. Azaldu dudan bezala, eskola askotan proiektuen bidezko lana egiten hasi dira. Horietan gurasoen parte hartzeak eta inplikazioak garrantzia berezia dute. Modu horretan lan

egiteak gurasoak, irakasleak eta haurrak elkarlanean aritzea eskatzen du. Horrela beraien arteko harremana estuagoa izatea lortu daiteke eta gurasoek edozein arazo edo zalantza izanda, inolako arazorik gabe eta konfiantza osoarekin irakaslearengana zuzendu daitezke.

Egia da proiektuak haurren interesetatik habiatzen direla eta orokorrean haurrek erabakitzen dituztela landu beharreko gaiak, baina proiektu polita izan liteke familia mota ezberdinen inguruko lana egitea. Haurrek beraien familia nolakoa den azaltzeko aukera izango lukete eta ikaskide guztiek familia ezberdinak daudela ikusteko aukera izango lukete, oso modu natural eta sinplean.

Laburbilduz esan daiteke, gaur egungo eskoletan zenbait gaien inguruan berrikuntza eman behar dela eta irakasleak horretan formatu behar direla. Beraien egunerokotasunean oso presente duten gaiak izaten dira eta horiei haurren egiten jakin behar dute. Gai horietan lan egiteak haurrei asko lagunduko die eta beraien garapen psikologikoa modu zabalago eta malguago batean emateko aukera izango dute. Hik hasi aldizkaria (2004):

http://www.hikhasi.com/artikulua/882

4. ATAL PRAKTIKOA/ APARTADO PRACTICO

4.1 Metodología del estudio cuantitativo

En este trabajo, como ya he mencionado anteriormente, he querido ver la relación que se da entre la escuela y la familia. Por ello, tal como he mencionado al principio del trabajo, he decidido realizar una serie de encuestas a padres y madres de un colegio de un barrio de Pamplona. Así podré saber la opinión que profesores y padres sobre ciertos temas. Las encuestas, las he realizado en el colegio en el que he hecho mis últimas practicas escolares, concretamente a los padres de una de las clases de niños y niñas de 3 años de modelo D y a 6 profesoras de educación infantil. Las encuestas dirigidas a los padres y las madres están compuestas por 15 preguntas y las dirigidas a las profesoras por 12. En ambas he intentado tratar los mismos temas para así poder ver los distintos puntos de vista que pueden llegar a tener los padres y las madres y las profesoras. Los temas sobre los que me interesa saber su opinión principalmente son la relación entre familia- profesor/a, la implicación que tienen los padres en el aula de sus hijos e hijas y cómo ha cambiado el papel del padre en los últimos años y la implicación de este.

Ikus. eranskinak: I eta II

Gracias a las encuestas que he realizado, creo que podré ver la comunicación que hay ente el profesorado y la familia, un tema interesante ya que según como se dé, se puede percibir en cierto modo el grado mayor o menor de implicación de los padres y las madres. También podre saber si los adultos responsables de los pequeños se sienten informados por la educadora, ya que ese interés por parte de la profesional puede incentivar a los padres y madres también a acercarse y preguntar o informar ellos mismos sobre sus hijos e hijas.

A la hora de presentar los resultados, voy a hacer una breve descripción de los datos obtenidos y voy a hacer una pequeña valoración en cada apartado o cada tema tratado.

4.2. Descripción y análisis de resultados (encuestas realizadas a padres y madres de niños y niñas de 3 años)

Encuestas entregadas. Las encuestas fueron entregadas a 21 padres y madres. De ellos el 86% las devolvió realizadas y un 5% no entregó. El 9% restante pertenece a un número de encuestas que fueron devueltas en blanco. He de reconocer que es un dato que no esperaba obtener y que me ha sorprendido bastante. Cuando llevé las encuestas a los niños y las niñas a clase, la tutora del aula y yo metimos las preguntas en las bolsitas que los niños llevan a la escuela para llevar el almuerzo. Normalmente la profesora cuando tiene que entregar papeles relacionados con el centro, mete estos en las bolsitas de los niños, por lo que los padres y las madres suelen mirarlas todos los días para poder informarse. La profesora, el lunes siguiente a la entrega de las encuestas, recibió de varios padres encuestas con las respuestas y sacó las que encontró en las bolsitas de los niños y las niñas, pensando que todas estarían contestadas. La sorpresa llegó cuando encontré que dos de las encuestas recogidas de las bolsitas estaban en blanco. Deduzco que esos padres y madres no miró la bolsa de sus hijos/as por simple falta de interés o no dio importancia a que hubiera un papel en la bolsa. También puede ser que vieran el papel y no tuvieran interés en colaborar en la encuesta, pero si algo es seguro es que ese 9% de personas vio los papeles puesto que metieron los almuerzos de sus hijos/as en las bolsitas.

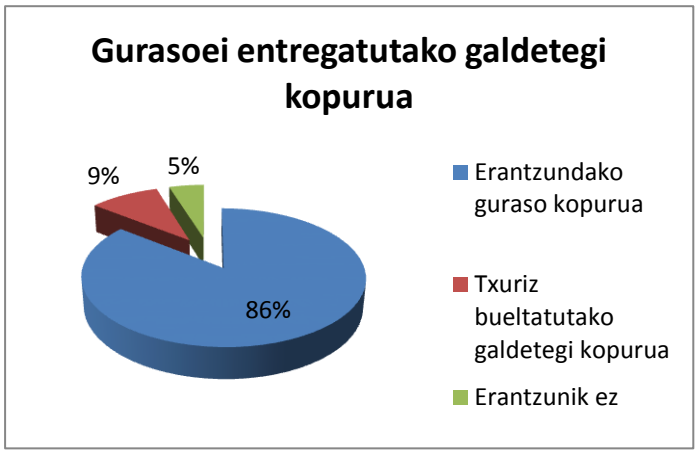

Personas encuestadas. Uno de los temas tratados en este trabajo ha sido la participación de la figura paterna en la educación de los hijos y las hijas y el

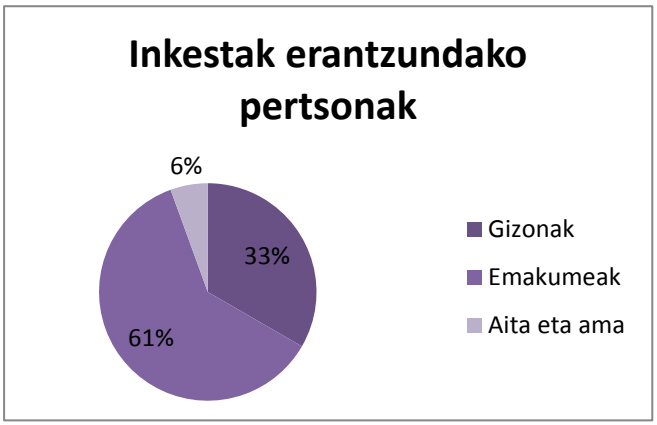

cambio que ha tenido el papel del hombre en los últimos años. Uno de los datos pedidos en las encuestas era a ver quién era la persona que rellenaba las preguntas: la madre, el padre o los dos. El 61% de las mujeres han sido las que han contestado frente al 33% de los hombres. Hay una clara mayoría de respuestas realizadas por las madres de los niños y las niñas, pero como dato positivo podríamos decir que si lo comparásemos con datos que podríamos haber recogido hace unas décadas, el porcentaje de participación masculina está bien. Solo un 6% de los padres y las madres ha contestado a las preguntas realizadas conjuntamente.

Presencia en la entrada escolar. En cuanto a llevar a los niños a la escuela, los porcentajes están más equilibrados. El 33% de las madres y el 34% de los padres se encargan de llevan a sus hijos/as a la escuela. Esta igualdad de porcentajes puede deberse a que las mujeres ya no se quedan a trabajar en casa, sino que han salido al mundo laboral remunerado y por lo tanto tienen horarios como los que pueda tener cualquier hombre trabajador. En el 22% de los casos tato la madre como el padre llevan a sus hijos/as a la escuela y el 11% de las familias tiene la ayuda de otras personas de la familia como son los abuelos, las abuelas o las tías, que se encargan de llevar a los niños/as a clase.

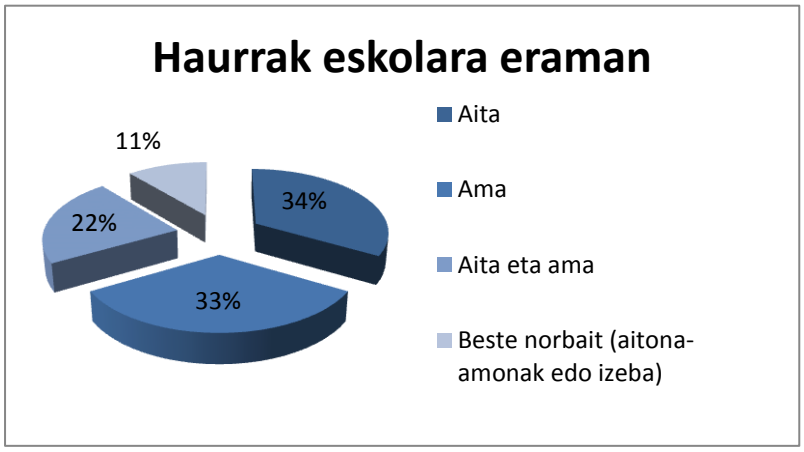

Presencia a la salida escolar. A la hora de ir a buscar a los niños a la salida de la escuela, se ven cambios importantes en comparación con la entrada en esta. Son el 44% de las madres las que se encargan de ir a buscar a sus niños/as a la salida de la escuela y solo el 22% de los padres se encarga de este momento. El porcentaje de padres y madres que van juntos a recoger a sus hijos/as a la salida de la escuela también baja en relación a la entrada y solo un 17% de parejas van juntas. También varía el porcentaje que nos indica que son otros los familiares que se encargan de ir a por los menores y se convierte en sube a un 17%. Los cambios en todos estos datos en comparación con los de la entrada al colegio, pueden estar relacionados directamente con los compromisos profesionales que puedan tener los progenitores de los alumnos y las alumnas.

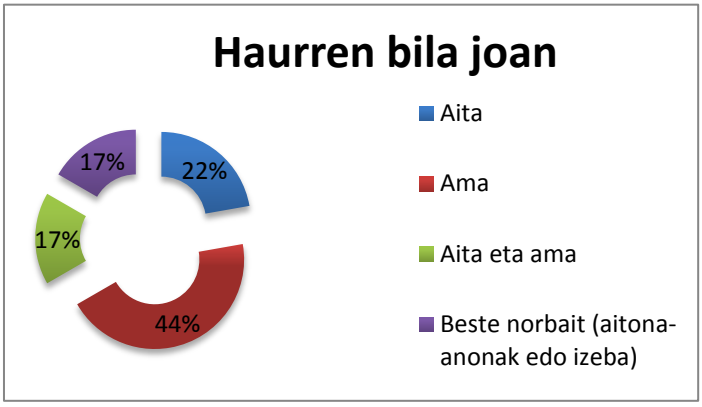

Contacto informal entre familias y profesoras. El 61% de los adultos responsables de llevar a los niños y las niñas a la escuela todas las mañanas, no informa a la profesora sobre el estado del niño. Es decir, no hablan sobre cómo pasó la tarde anterior el niño, lo qué hizo o como ha pasado la noche. El 22% de los responsables en cumplir esta tarea, solo informan a la profesora sobre el estado del niño o de la niña a veces. Cuando al o la menor le ha pasado algo

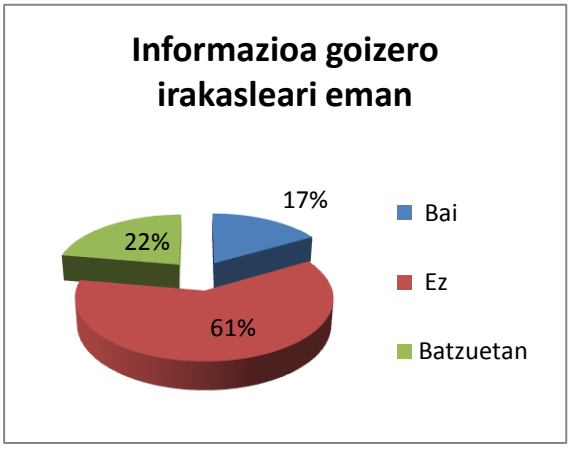

fuera de lo normal, ha pasado mala noche o está enfermo/a, solo entonces informan a la profesora. Por el contrario, hay un 17% de personas que van con los niños y niñas a la escuela que en general hablan con la profesora o le informan sobre distintos aspectos relacionados con el pequeño o la pequeña. En la clase en la que he hecho las preguntas hay 3 niños que van a la escuela en autobús, por lo que los padres y las madres explican que no tiene la posibilidad de hablar directamente con ella. Pero en caso de que le tengan que contar algo especial, lo hacen llamando a la escuela o mandándole una nota en la que le explican lo que creen conveniente que sepa.

En cuanto a recibir información sobre los niños y las niñas por parte de la profesora, el 50% de las personas que han contestado se sienten informadas habitualmente y el otro 50% de las personas no. Esto puede ser porque muchos

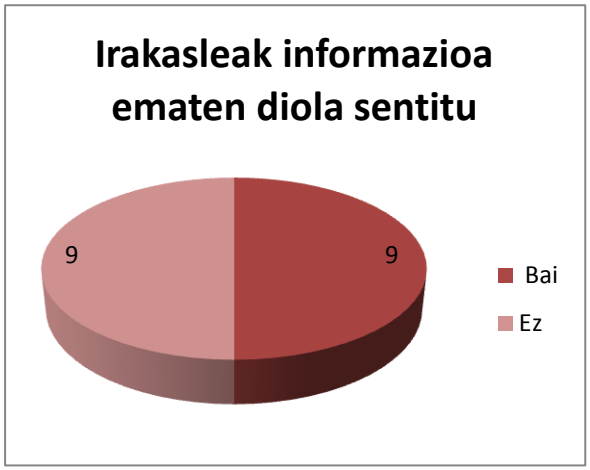

padres no se acercan nunca a la profesora y para ella acercarse de uno en uno es prácticamente imposible. También es cierto que en distintos centros hoy en día se trabaja con la “agenda de ida y vuelta ” en la que la persona encargada de los y las estudiantes dentro de la escuela escribe todos los días en la agenda personal de cada niño/a e informa diariamente a padres y madres sobre el comportamiento o simplemente las actividades realizadas de su hijo/a.

Contacto formal entre familias y profesora. Relacionado con recibir información por parte de la profesora, una de las preguntas hechas en el cuestionario fue a ver si consideraban suficientes las reuniones propuestas por la escuela para hablar sobre los niños y las niñas, tanto individual como conjuntamente (reuniones por separado o con todos los padres y madres a la vez). Un 94% de

las familias está de acuerdo con la cantidad de reuniones que se hacen y las ven totalmente suficientes. Solo un 6% cree que sería necesaria una reunión más a mitad de curso. Es cierto que la profesora ha convocado alguna reunión con algunos padres a mitad de curso, pero solo con los que ha creído que era totalmente necesario. Aun así, todos los padres y madres tienen derecho a pedir o convocar una reunión con la profesora siempre que lo crean necesario.

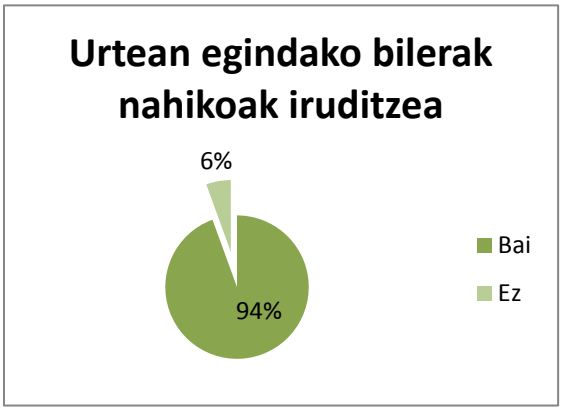

Importancia de la implicación. El 100% de los padres y las madres creen que es importante la implicación de estos en el aula de sus hijos e hijas. Creen que trabajar junto con la profesora es primordial para ayudar mejor al desarrollo de los pequeños y las pequeñas. Algunos y algunas creen que esa implicación tiene más importancia si el niño o la niña tiene algún problema específico, pero en general, todos están de acuerdo en que gracias al trabajo común con la profesora se pueden trabajar las mismas cosas en casa, los niños saben que la escuela y la familia están unidas y en contacto. También comentan que la escuela es un lugar en el que los niños y las niñas pasan gran parte del día y la educación al ser responsabilidad de todos es muy importante dicha implicación, tanto por parte de la familia como de la propia educadora.

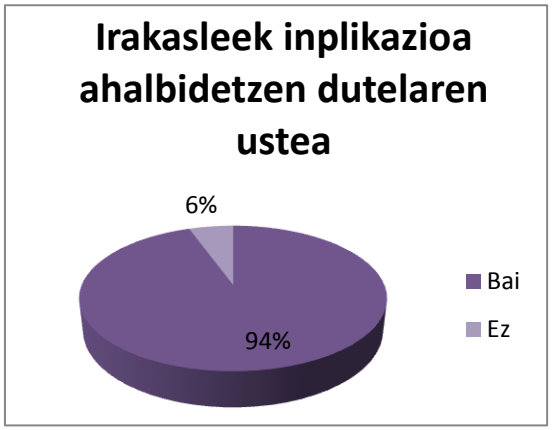

Facilidades por parte del profesorado. En el momento de hablar sobre las facilidades que puede dar el profesorado en el tema de la implicación, en general se piensa que si se da dicha

facilidad por parte de los profesionales de la escuela, puesto que el 94% de las familias opina que si. Solo el 6% de los adultos que han contestado la encuesta siente que no se proporciona ninguna facilidad a la familia a la hora de implicarse. Un dato que me parece curioso, teniendo en cuenta que la profesora este año ha hecho propuestas que incitan a la participación de los padres.

Implicación de los padres y las madres décadas atrás. Al realizar la encuesta, tenía especial interés en saber la opinión de las madres y de los padres sobre la implicación que tuvieron sus progenitores cuando ellos y ellas eran niños y niñas. Un 56% de los padres y de las madres afirma que no sus padres y madres no se implicaron en sus respectivos colegios o por lo menos en la medida en la que se implican ahora los adultos con niños y niñas escolarizados. Un 44% de las personas que han contestado a las preguntas dice que sus padres y madres si se implicaron en los centros escolares en los que estaban siendo educados. La diferencia entre ambas respuestas es mínima, así que teniendo en cuenta que la edad de las personas que han contestado las encuestas baría entre 33 y 47 años, podemos decir que las personas que pertenecen a estas generaciones han experimentado el principio del cambio entorno a este tema. Padres y madres a los que los cambios de la sociedad les fueron afectando y con ello empezaron a cambiar ellos también.

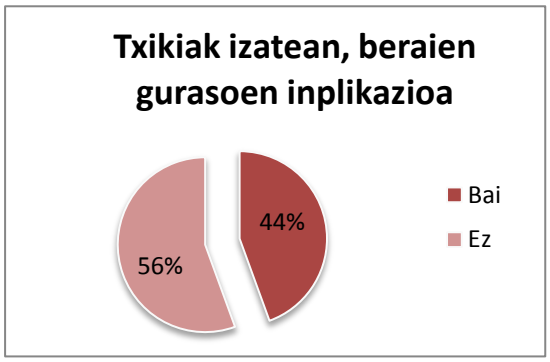

Cambio en el papel del padre. Una de las preguntas que me hice y que más interés despertaba en mi antes de empezar a hacer este trabajo era cómo había cambiado el papel del padre en los últimos años. Por ello, quería saber la opinión que tenía la gente sobre el cambio que está experimentando el hombre en la sociedad actual. Una de las preguntas formuladas en la encuesta era que si creían que el papel de la figura paterna había cambiado en estos últimos años

comparándolo con su infancia, y si creían que si, a qué creían que se debía tal cambio. El 78% de los adultos que han contestado, piensan que sí que ha cambiado y está cambiando el papel del padre. Las razones dicen que son: la evolución que se está dando en la educación; el cambio de mentalidad que se está dando en la sociedad; la evolución que está teniendo la sociedad; los cambios que se están dando en la familia (separaciones, tipos de familias diferentes…); la lucha de las mujeres por conseguir la igualdad; la incorporación de la mujer en el mercado laboral; el cambio del rol de la mujer en todos los ámbitos de la sociedad; etcétera. El 22% de padres y madres no siente que el papel del padre haya cambiado en estos últimos años. Puede deberse a que han vivido el comienzo del cambio, así como en la pregunta de la implicación.

4.3. Descripción y análisis de resultados (encuestas realizadas a profesoras de educación infantil)

Participación del profesorado. Las encuestas fueron entregadas a las 6 profesoras de educación infantil de la escuela en la que realicé mis últimas prácticas escolares. Teniendo en cuenta que es un percentil bajo, he de reflejar mi asombro al ver que un 33% de las profesionales optaron por no responder a la encuesta, es decir, 2 de ellas. Casualmente pertenecen al mismo curso de educación infantil y son de edades parecidas.

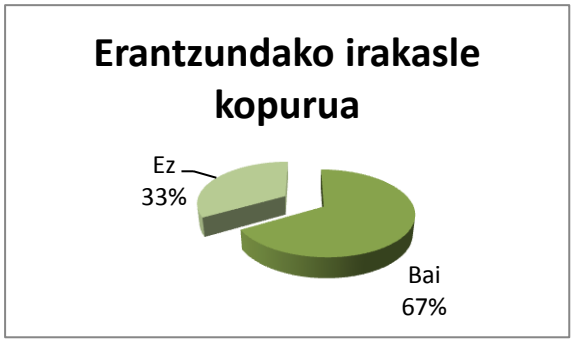

Contacto informal entre familias y profesoras. En general, todas las docentes que han contestado a las preguntas se sienten informadas por los padres y las madres de sus niños y niñas. Suelen contarles como están emocionalmente, como han podido ser las rabietas que han podido tener, que están enfermos, etcétera.

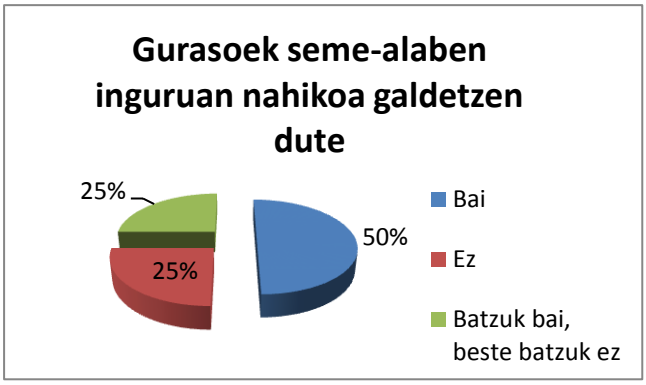

En cuanto al interés de los padres y las madres sobre los comportamientos o el estado en general del niño, solo el 50% afirma que estos preguntan lo suficiente por sus hijos e hijas. El 25% de los docentes cree que no preguntan lo suficiente y el otro 25% dice que hay padres y madres que sí que lo hacen, pero que otros no. Comentan que hay adultos que preguntan "demasiado" y otros, por el contrario, no se acercan nunca. Por ello, cuando se les pregunta a las profesora a ver si creen que la cantidad de padres y madres que preguntan sobre sus hijos e hijas es suficiente, el 75% de ellas afirma que no. En general, dicen, que les gustaría que las personas que no preguntan preguntaran más y que las que preguntan en exceso se lo tomaran con más tranquilidad. El 25% de las profesoras, por el contrario, cree que la cantidad de padres y madres que se acerca a ella para preguntar, es suficiente.

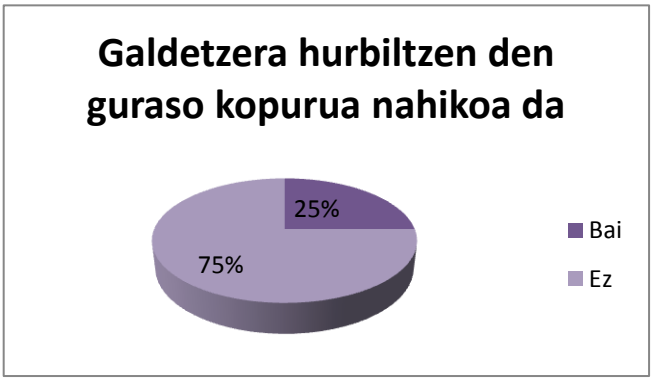

Contacto formal entre familias y profesoras. El 75% de las profesoras cree que la cantidad de reuniones que se hacen con los padres y las madres para informarle y hablar de los pequeños y las pequeñas son suficientes. En cambio, el 25% de ellas cree que no es así. La escuela tiene establecido que al principio

y a final de curso se haga una reunión con todos los padres y las madres, para informarles sobre los objetivos que tiene de cara al nuevo curso, las actividades que tienen intención de hacer, y contarles un poco en general como van a funcionar en clase. En la reunión que se hace al final, las profesoras hacen una valoración de cómo ha ido el año, explican un poco qué objetivos se han cumplido, como el la actitud en general de los niños y las niñas de clase y cómo ven a los pequeños y las pequeñas de cara al año siguiente. A parte de estas dos reuniones establecidas por la escuela, como mínimo se hacen dos reuniones más con los padres y las madres, pero estas ya son individuales y se dedican a hablar más en profundidad de los hijos o las hijas de estos. Estas suelen darse a finales del primer trimestre escolar para valorar e informar sobre cómo han empezado el curso los pequeños y las pequeñas, y la otra reunión se suele hacer a finales de curso, para informar sobre el proceso de aprendizaje y el desarrollo en general que han tenido los niños y las niñas. Si las profesoras o los progenitores lo consideran necesario, se convocan las reuniones pertinentes para hablar de temas que puedan preocupar tanto a una parte como a otra.

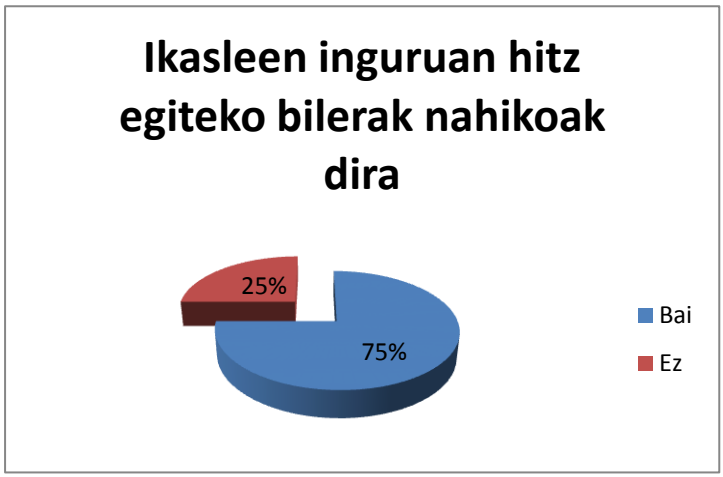

Implicación de los padres y las madres. En cuanto a la implicación de los padres y las madres dentro del aula, el 100% de los docentes que han contestado a los cuestionarios cree que esta sí se puede mejorar. Dicen que siempre hay cosas para mejorar y que en este caso no hay que hacer ninguna excepción. Es verdad que cada vez la implicación y participación de los padres y las madres dentro del aula es mayor, pero todavía deben darse más cambios para conseguir mejores resultados. También creen que la implicación de los padres y las

madres en el ámbito escolar de sus hijos e hijas es de vital importancia y el 100% de las docentes lo ha afirmado en sus respuestas.

Recursos para la implicación. En cuanto a la pregunto sobre si creían que la escuela proporciona recursos suficientes a los padres para que se lleve a cabo dicha implicación, el 50% cree que sí que ayuda y el otro 50% cree que no.

Papel del padre en los últimos años. En cuanto al papel del padre en estos últimos años, también hay diferencia de opiniones respecto al tema. El 50% de las profesora cree que no ha habido cambios en el papel del padre y el otro 50% restante cree que sí. Esto puede deberse a que a las personas que creen que no, al llevar pocos años en el mundo laboral de la docencia, no les haya tocado ver o experimentar el cambio que ha podido darse.

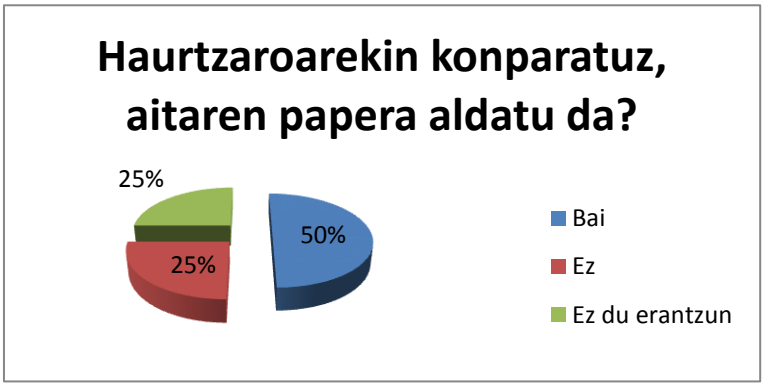

Papel del padre en la infancia de las profesoras. A la hora de comparar el papel del padre en la actualidad con el papel que cumplían sus padres cuando eran pequeñas, siempre relacionándolo con la implicación y participación en el ámbito escolar, el 50% ha contestado que sí que ha notado el cambio. Creen que el hombre está adquiriendo nuevas responsabilidades relacionadas con la educación de sus hijos e hijas y también, por qué no, en relación con las tareas domésticas. El trabajo remunerado de las madres fuera de casa y los divorcios también los ven como cambios que afectan directamente a dicho cambio referido al padre. El 25% cree que no, y el 25% restante no ha contestado.

4.4. Comparación de resultados

Analizando las respuestas que los padres, las madres y las profesoras han dado, encontramos opiniones diferentes en algunos temas, pero en otros no.

Un 61% de padres y madres siente que informa habitualmente a la profesora de su hijo o hija, mientras que las profesoras en general se sienten bien informadas por las familias. Puede ser que estas sientan que tienen que contarle más cosas a la educadora de su niño o niña, pero esta no considere que sea necesario saber más de lo que sabe.

En cuanto a las reuniones que se proponen y llevan a cabo durante el curso para hablar de los pequeños y las pequeñas, en general todos están de acuerdo en que son suficientes. Hay un pequeño porcentaje de padres y madres que piensan que sería necesaria otra reunión más a mediados de curso, pero las profesoras defienden que ellas siempre están dispuestas a realizar las reuniones extraordinarias que se les pidan. De hecho, a mediados de curso realizan reuniones, pero solo con los padres y las madres que tienen hijos o hojas con algún tipo de problema (de conducta, de aprendizaje…).

En el tema relacionado con la implicación no hay ningún tipo de duda. Tanto padres y madres como profesoras, ven indispensable la implicación y la participación de las familias en el aula de sus hijos e hijas. Ambas partes están de acuerdo en que la educación de los pequeños y las pequeñas depende de las dos instituciones y por ello deben estar en continuo contacto para poder trabajar conjuntamente.

Al tratar el tema de cuando eran pequeños a ver si sus padres estaban implicados en el entorno escolar al que pertenecían, las respuestas obtenidas son parecidas. Esto puede ser, como ya hemos comentado antes, que se deba a que cuando estos adultos eran pequeños estaba empezando a darse un cambio en la sociedad importante.

Los padres y las madres ven más claro el cambio que se está dando en el papel del padre en estos últimos años, que las profesoras. El 78% de padres y madres

cree y ve el cambio del rol del padre y el 50% de profesoras también se une a esa opinión.

5. ONDORIOAK/ CONCLUSIONES

La educación de los niños y las niñas en la escuela y en la familia, no son dos procesos independientes, sino conectados. Son dos instituciones que van unidas a la hora de ayudar a los niños y las niñas a integrarse en la sociedad en la que vivimos. Ambas tienen influencia directa en la educación de los pequeños y las pequeñas que están a su cargo durante gran parte de su vida.

Considero que la implicación de la familia en la escuela y el trabajo en común de los padres y las madres con los o las responsables de los niños y las niñas es de vital importancia. Son dos instituciones que deben unirse para educar adecuada y coherentemente a los y las menores que están a su cargo. Por ello, la comunicación en ambas direcciones es de especial importancia. La falta de esta, puede llevar a los niños y las niñas a no centrarse bien y a pensar que tanto la escuela como la familia son dos instituciones que forman parte de sus vidas, pero que no tiene nada que ver entre sí.

Durante la elaboración de este trabajo he podido reafirmar las ideas que tenía en relación a la unión que tienen la familia, los niños, las niñas y la escuela. También he podido analizar diferentes aspectos relacionados con estos, que influyen en la manera de educar de hoy en día. He visto distintos estilos educativos que podemos encontrar a nuestro alrededor, que de una manera u otra pueden afectar al desarrollo de los niños y las niñas. Es verdad que la sociedad puede apoyar más unos estilos que otros y pensar que unos pueden ser más beneficiosos que otros a la hora de educar a los hijos y las hijas. Pero la educación es difícil y por lo tanto, educar también lo es. Creo que hay diferentes maneras de educar y que estas pueden ser más apropiadas o no, pero tenemos que ser conscientes de que por seguir un estilo educativo u otro no vamos a tener entre nosotros niños perfectos, por mucho que los expertos recomienden unos estilos educativos más que otros. Todos los niños son diferentes y cada uno recibe la educación de manera diferente.

Tras dicho análisis me atrevo a decir que la familia es la principal institución que interviene en la educación de los niños y las niñas de estos y estas.

He podido ver que existen muchos tipos de familias diferentes hoy en día en la sociedad a la que pertenecemos. En este trabajo he encontrado hasta 13 tipos de

familias diferentes. Es cierto que la conocida familia tradicional es la que más vemos a nuestro alrededor, pero dentro de la escuela también encontramos familias como las de los inmigrantes o de padres y madres separados. Estos últimos van cogiendo fuerza en la sociedad en la que vivimos y muchos niños y niñas viven sólo con una persona adulta. La implicación de estas personas en la escuela es muy importante, ya que hay que buscar el bienestar del hijo o de la hija en todo momento. Podría decir que estas situaciones complican el trabajo de los y las docentes. Estos tienen que estar en contacto con dos personas responsables de un niño o una niña y si la relación entre el padre y la madre del pequeño o la pequeña no es buena o no hay comunicación hacen que la situación se complique más. Es posible que los niños y las niñas que tengan que vivir esas situaciones vean la realidad que tienen a su alrededor y que estén más afectados de lo normal. Por lo tanto esos niños y esas niñas requerirán un mayor grado de cariño, de implicación y de atención que los y las demás. Por ello, la implicación y participación de los padres puede ser fundamental.

La escuela y más concretamente la profesora puede ayudar a que esa implicación y participación de los padres y las madres sea mayor, según el método de trabajo que utilice en clase. Como ya he explicado anteriormente, el trabajo por proyectos requiere de la ayuda de los padres y las madres hacia los hijos y las hijas, por lo que ayuda a la participación e implicación de estos. Llevar a cabo proyectos personales como el que he explicado de “El protagonista de la semana”, ayuda a que los niños y las niñas presenten su familia a sus compañeros y compañeras, y a la vez conocen las de los demás.

Es posible que haya padres y madres que por su personalidad no quieran entrar en clase o participar en diferentes actividades dentro del aula y que el profesor o la profesora tenga que insistir mucho para la intervención de estos. Pero de todas esas actitudes la persona docente va a poder obtener información acerca de la familia, puesto que según la actitud de los padres y las madres podrá ver qué grado de implicación pueden tener o no. Por lo tanto, considero que el estilo educativo elegido por los padres y las madres de los niños y las niñas, influye en la implicación y participación de estos en la escuela.

A lo largo de este trabajo, también he podido analizar el cambio que ha tenido el hombre en estos últimos años. Puedo decir, que la liberación de la mujer ha sido uno de los grandes motivos que ha obligado al cambio del papel o el rol que el hombre ha tenido hasta hace unos años. Las mujeres se han ganado el derecho a poder trabajar fuera de casa y ser remuneradas por ello. Eso ha repercutido directamente a la estructura que hasta hace años mantenía la familia en cuanto a obligaciones. El hombre ha tenido que aceptar dichos cambios y por consiguiente ha tenido que empezar a implicarse de forma más activa en la educación de sus hijos e hijas y en las tareas domésticas.

Para obtener opiniones reales de personas que ahora mismo están desempeñando la función de educar a sus hijos e hijas y que acaban de iniciar la etapa escolar, he realizado una encuesta a padres y madres con niños y niñas de 3 años. Como he explicado al principio del trabajo, la escuela en la que he llevado a cabo esta recogida de información, es el centro en el que he realizado mis últimas prácticas. De estas encuestas he obtenido datos como que la gran mayoría de los padres y las madres cree que la implicación y participación en la escuela y especialmente en el aula de sus hijos e hijas es muy importante ya que creen que la educación debe ir unida por parte de la escuela y de la familia. La mayoría de ellos y ellas también cree que el papel del hombre está cambiando en la sociedad tanto como el de la mujer y por ello la implicación de este en la escuela es mayor que la de hace unas décadas.

No solo realicé la encuesta a padres y madres. Quise saber la opinión que tenían las profesoras de educación infantil del centro respecto a los temas tratados en este trabajo. Dos de ellas no contestaron al cuestionario por lo que los datos obtenidos hacen referencia a un percentil bastante bajo. Además las opiniones de dichas profesoras me interesaban especialmente puesto que son las que más años llevan trabajando en la escuela y podrían darme datos más reales sobre el cambio que creo que se está dando. De todas formas, he podido comprobar que en general los padres y las madres y las profesoras del centro tienen opiniones muy parecidas. Estas últimas creen indispensable la implicación de los padres y las madres en el ámbito educativo porque creen que ayuda al desarrollo de los pequeños y las pequeñas. La mayoría también piensa que el cambio en el papel del padre se está dando de manera

significativa y ven que este se implica y participa más en la educación de los niños y las niñas.

6. ERREFERENTZIAK

Alberdi, I. (1999*). La nueva familia española*. Madril: Taurus.

Bosch Mesquida I., Cams Pons S. et altri (2012). *El protagonista: compendio de unas practicas muy extendidas* Aula de Educación Infantil nº 65, Págs 20 a24

García Hurtado de Mendoza, C. (2010) Madrid :
http://revista.universidaddepadres.es/index.php?option=com_content&view=article&id=609&Itemid=458

Las escuelas de Reggio Emilia:
http://www.educadorasdeinfantil.es/?p=166

König, R. (1981). *La familia en nuestro tiempo*. Madrid: Siglo XXI

Malaguzzi, L. (2001). *La Educación Infantil en Reggio Emilia*. Barcelona: Octaedro, Ediciones, S.L

Meil Landwerlin, G. (1997). *La participación masculina en la educación de los hijos en la nueva familia urbana española*. Madrid: Univesidad Autónoma de Madrid

Montero, L. *Nueve rasgos que definen la personalidad de un niño*:
http://www.serpadres.es/1-2anos/educacion-y-desarrollo/rasgos-caracter-ninos-1-ano.html

Portal Educativo de Medellín/Año 2009:
http://www.medellin.edu.co/sites/Educativo/Directivos/Noticias/Paginas/ED29_PPM_ModeloMontessori.aspx

Requena, M. (1995). *Estructuras familiares complejas: la formación de familias múltiples en España*. *RIS*, 10, 59-86

Rodrigo M. J. eta Palacios J. (2001) (Koordinatzaileak). *Familia eta giza garapena*. Bilbo: Udako Euskal Unibertsitatea.

Rodriguez Boggia, D.O. (2002):

http://www.espaciologopedico.com/articulos/articulos2.php?Id_articulo=205

Quintana, J. M. (1993). *Pedagogi familiar*. Madrid: Narcea

Salabert, E. (2012) *Metodos de enseñanza alternativa*: http://www.webconsultas.com/bebes-y-ninos/educacion-infantil/el-metodo-waldorf-en-que-consiste-5452

The free dictionary: http://es.thefreedictionary.com/implicar

The free dictionary: http://es.thefreedictionary.com/participar

Torío, S. (2003). *Estudio socioeducativo de hábitos y tendencias de comportamiento en familias con niños de educación infantil y primaria de Asturias*. Universidad de Oviedo.

Zenbait Egile (2004). *Familia ereduak eta eskola*. Hik hasi aldizkaria. 84.alea

7. ERANSKINAK

Eranskina I: Gurasoei egindako inkesten erantzun batzuk

GURASOEI GALDERAK

INKESTAREN EGILEA: GIZONA X EMAKUMEA____ (X batez markatu)

GURASOEN ADINA: 42 46

SEME-ALABA KOPURUA: 2

ZURE 3 URTEKO SEME-ALABAREN KOKAPENA/ZENBAKIA IZAN DITZAKEN ANAIA-ARREBEKIKO: 2

ETXEAN BIZI DIREN PERTSONA KOPURUA: 4

PERTSONA HELDUEN KOPURUA: 2

NORK EGITEN DU LAN ETXETIK KANPO? BIAK

Zein da zure lanbidea? AROTZA - LIBURUZAINA

1. Nork eramaten du normalean zure seme-alaba ikastolara?Aita___ Ama___ Beste nor: AITONAK

2. Nor joaten da normalean zure seme-alabaren bila ikastolatik ateratzean? Aita___ Ama X Beste nor:_____

3. Normalean irakaslearekin hitz egiten duzu zure seme-alaba eskolan uztean?

EZ

4. Normalean irakasleak informatzen zaitu zure seme-alabaren jarreraren inguruan?

BAI

5. Uste duzu ikastolan egiten diren bilera indibidualak zure seme-alabaren inguruan hitz egiteko nahikoak direla?

BAI

6. Uste duzu familiaren inplikazioa gela barruan ematea garrantzitsua dela? Zergatik?

BAI

7. Uste duzu zure inplikazioa GELA BARRUAN nahikoa izaten ari dela? (balora ezazu 1etik 10era, kontuan izanda 1 oso gutxi dela eta 10 asko dela)

BAI 5

8. Irakasleak ikasgelan ikasturte honetan egin dituen jardueren inguruan, zein izan da zure inplikazio maila?

7

9. Uste duzu haur hezkuntzako irakasleak aurten inplikazio hori ematea ahalbidetzen duela?

BAI

10. Uste duzu ikastetxeak inplikazio hori ahalbidetzen duela?(balora ezazu 1etik 10era, kontuan izanda 1 oso gutxi dela eta 10 asko dela)

4

11. Zure kasuan, zein beste pertsonek dute inplikazioa zure seme-alabaren eskola eremuan?

AITONA

12. Uste duzu zu haur txikia zinenean, zure eskola eremuan zure aita inplikatu zela?

~~BAI~~ EZ

13. Zuen kasu konkretuan, zuen haurtzaroarekin konparatuz, aldatu egin da aitaren papera?

BAI

14. Zure ustez, zeintzuk dira aldaketa horren arrazoiak?

GIZARTEAREN ALDAKETA, EMAKUMEEN BORROKARENGATIK

15. Definitu ezazu laburki nolakoa den zure 3 urteko seme-alaba:

OSO SATORRA, BAINA ASTOKILO BAT

GURASOEI GALDERAK

INKESTAREN EGILEA: GIZONA X EMAKUMEA____ (X batez markatu)

GURASOEN ADINA: 38

SEME-ALABA KOPURUA: 2

ZURE 3 URTEKO SEME-ALABAREN KOKAPENA/ZENBAKIA IZAN DITZAKEN ANAIA-ARREBEKIKO: 1

ETXEAN BIZI DIREN PERTSONA KOPURUA: 4

PERTSONA HELDUEN KOPURUA: 2

NORK EGITEN DU LAN ETXETIK KANPO? AMATXO

Zein da zure lanbidea? OPERARIOA

1. Nork eramaten du normalean zure seme-alaba ikastolara?Aita X Ama___ Beste nor:_____ (BERE AMAREN ORDUTEGIAGATIK)
2. Nor joaten da normalean zure seme-alabaren bila ikastolatik ateratzean? Aita X Ama___ Beste nor:_____
3. Normalean irakaslearekin hitz egiten duzu zure seme-alaba eskolan uztean? NOIZEAN BEHIN (NAHI DUDAN ADINA ALDIZ)
4. Normalean irakasleak informatzen zaitu zure seme-alabaren jarreraren inguruan? BAI
5. Uste duzu ikastolan egiten diren bilera indibidualak zure seme-alabaren inguruan hitz egiteko nahikoak direla? BAI
6. Uste duzu familiaren inplikazioa gela barruan ematea garrantzitsua dela? Zergatik? BAI, BERAK APOIATZEN ZAIOLA ETA BERAREKIN IBAT GAUDELA JAKIN DEZAN
7. Uste duzu zure inplikazioa GELA BARRUAN nahikoa izaten ari dela? (balora ezazu 1etik 10era, kontuan izanda 1 oso gutxi dela eta 10 asko dela) BAI 7
8. Irakasleak ikasgelan ikasturte honetan egin dituen jardueren inguruan, zein izan da zure inplikazio maila? 7
9. Uste duzu haur hezkuntzako irakasleak aurten inplikazio hori ematea ahalbidetzen duela? BAI

10. Uste duzu ikastetxeak inplikazio hori ahalbidetzen duela?(balora ezazu 1etik 10era, kontuan izanda 1 oso gutxi dela eta 10 asko dela) BAI 8

11. Zure kasuan, zein beste pertsonek dute inplikazioa zure seme-alabaren eskola eremuan? ISEBA - OSABAK - AITONAMONAK

12. Uste duzu zu haur txikia zinenean, zure eskola eremuan zure aita inplikatu zela?

BAI

13. Zuen kasu konkretuan, zuen haurtzaroarekin konparatuz, aldatu egin da aitaren papera? EZ GEHEGI

14. Zure ustez, zeintzuk dira aldaketa horren arrazoiak?

NI EUSKARA PUBLIKOAN IKASI NUEN LEHENBIZI-KO URTEAK ZIREN, BERAZ EME GURASOAK NI BAINO GEHIAGO BORROKATU IAN BEHAR ZUTEN, BAI NORMALIZAZIO BILA, BAI XULEN EDO ZEMRUEN BILA.

15. Definitu ezazu laburki nolakoa den zure 3 urteko seme-alaba:

LOTSATIA, AZKARRA, GOXOA, ETXEAN ASKO APORTATZEN DUENA.

Eranskina II: Irakasleei egindako inkesten erantzun batzuk

IRAKASLEEI GALDERAK

ADINA: 36
GIZONA____ EMAKUMEA_X_ (X batez markatu)
SEME-ALABA KOPURUA: 0
HAUR HEZKUNTZAN IRAKASLE BEZALA LANEAN ARITUTAKO URTEAK: 12

1. Normalean, zure ikasleen gurasoek informatzen zaituzte haurrak etxean nola egon diren (zer nolako portaerak edo jarrerak izan dituzten)?
GEHIENGOAK BAI

2. Nor izaten da haurren inguruko informazioa jaso edo emateko iniziatiba izaten duena, irakaslea edo gurasoak? BERDIN

3. Zure ustez, gurasoek beraien seme-alaben inguruan nahikoa galdetzen dute?
OROKORREAN BAI, BAINA BETI EGOTEN DIRA FAMILIA BATZUK HARREN GUTAI DUTENAK IKASTOLAREKIN.

4. Seme-alaben inguruan galdetzera hurbiltzen diren guraso kopurua nahikoa dela uste duzu? OREKATUAGOA ITATEA NAHIAGO NUKE, GALDETZEN EZ DUTENAK GEHIAGO ITATEA ETA GALDETZEN DUTENAK ZERBAIT LASAIAGOAK ITATEA.

5. Uste duzu aurten zure ikasleei buruz hitz egiteko egin diren eta egingo diren bilerak nahikoak izango direla? OROKORREAN BAI.

6. Gurasoen inplikazioan ,gela barruan, hobekuntzak eman daitezkeela uste duzu?
DAUKADAN TALDEA ZEIN HOBEA DA.

7. Gurasoek beraien haur hezkuntzako seme-alaben geletan inplikazioa emateko, uste duzu ikastetxeak errekurtso nahikoak eskaintzen edo ahalbidetzen dituela?
BAI.

8. Inportantea iruditzen zaizu familiaren inplikazioa gela barruan ematea? Zergatik?
BAI, BAI BARRUAN ETA KANPOAN ERE, HEZKUNTZAN DENOK HARTZEN DUGU PARTE.

9. Uste duzu aitaren papera aldatu egin dela azken urteetan eskola eremuan, bere inplikazioa handituz eta nabarmenagoa eginez?
NIK ITAN DIRUDAN TALDEEKIN KONPARARITA BERDIN JARRAITZEN DU. PORTZENTAI HANDIAK PARTE HARTZEN DU.

10. Zure ustez, zein da aita eskola eremuan lehen baino gehiago inplikatzearen arrazoia?

11. Zuen kasuan zuen haurtzaroarekin alderatuz, aitaren papera aldatu egin da eskola eremuan?

12. Zure ustez, zeintzuk dira aldaketa horien arrazoiak?

IRAKASLEEI GALDERAK

ADINA: 26
GIZONA____ EMAKUMEA X (X batez markatu)
SEME-ALABA KOPURUA: 0
HAUR HEZKUNTZAN IRAKASLE BEZALA LANEAN ARITUTAKO URTEAK: 4

1. Normalean, zure ikasleen gurasoek informatzen zaituzte haurrak etxean nola egon diren (zer nolako portaerak edo jarrerak izan dituzten)? BAI

2. Nor izaten da haurren inguruko informazioa jaso edo emateko iniziatiba izaten duena, irakaslea edo gurasoak? IRAKASLEA

3. Zure ustez, gurasoek beraien seme-alaben inguruan nahikoa galdetzen dute?
EZ

4. Seme-alaben inguruan galdetzera hurbiltzen diren guraso kopurua nahikoa dela uste duzu? EZ

5. Uste duzu aurten zure ikasleei buruz hitz egiteko egin diren eta egingo diren bilerak nahikoak izango direla? EZ

6. Gurasoen inplikazioan ,gela barruan, hobekuntzak eman daitezkeela uste duzu?
BAI

7. Gurasoek beraien haur hezkuntzako seme-alaben geletan inplikazioa emateko, uste duzu ikastetxeak errekurtso nahikoak eskaintzen edo ahalbidetzen dituela?
EZ

8. Inportantea iruditzen zaizu familiaren inplikazioa gela barruan ematea? Zergatik?
BAI. DAGOEN ERREALITATEA EZAGUTZEKO ETA SINISTEKO.

9. Uste duzu aitaren papera aldatu egin dela azken urteetan eskola eremuan, bere inplikazioa handituz eta nabarmenagoa eginez?
BAI

10. Zure ustez, zein da aita eskola eremuan lehen baino gehiago inplikatzearen arrazoia?
AMA LANEAN HASI ETA INDEPENDIENTEAGOAK DIRELAKO.

11. Zuen kasuan zuen haurtzaroarekin alderatuz, aitaren papera aldatu egin da eskola eremuan? BAI

12. Zure ustez, zeintzuk dira aldaketa horien arrazoiak?

- AMA LANEA HASI
- BANANKETA GEHIAGO (DIBORTZIO)
-